

GLASILO

Ustanovljeno - Established in 1996

GLASILO kanadskih Slovencev

Izdaja - Vseslovenski kulturni odbor
Published by - All Slovenian Cultural Committee
770 Browns Line, Toronto, ON M8W 3V2
www.theslovenian.com

President Marjan Kolarič
Tel: 905-273-4678
E-mail: marjan_kolaric@hotmail.com

Glavni urednik - Editor - Leander Škof
Tehnični sourednik - Frank Brence
Sourednik za angleščino - Richard Vukšinič

Sodelavke:

Anica Resnik, Tjaša Škof in Milena Soršak

Letna naročnina - yearly subscription
Kanada \$25.00, ZDA \$30.00 US
Europe \$40.00 US

Address you comments to: Frank Brence,
94 Glenthorne Drive, Toronto, ON M1C 3X5
Tel: 416-281-6794, Fax: 416-281-4287

E-mail: fbrence@aol.com

Iz vsebine

4. Uvodne besede
5. Janez Janša prvi v letu 2004 in 2005
-Sto vplivnih Slovencev v 2005
-Vlado Janeza Janše podpira skoraj dve tretjine anketirancev Politbarometra
6. Pozdrav komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu
-Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu poslej samostojna vladna služba
7. 'Iz svetovne slovenske vasi' čakajo na potezo Janševe vlade
-Odziv - Pristojna komisija DZ najprej o Slovencih v sosednih državah
9. Stare navade nove slovenske vlade
10. MZZ poslej brez urada za Slovence v zamejstvu in po svetu
-Skrb za jezik pomembna smernica za Slovence v sosednjih državah
11. Zasnova KSK: Priznanje dijakom slovenskih šol
12. Pregled dogodkov, ki so zaznamovali svet v letu 2004
-Anatomija katastrofe
13. Slovenska karitas poziva k solidarnosti žrtvam potresa v Aziji
-Clinton ptiivolil v posebno odposlanstvo ZN za žrtve cunami
14. Zamejstvo - Hrvaška
19. Italija
22. Koroška
28. Evropska Unija
29. Ob 156-letnici smrti našega največjega kulturnika, dr. Franceta Prešerna
30. Novi škofiji v Sloveniji?
-Nadškof Uran optimističen glede nadaljevanja pogovorov z državo
32. Pastirsko pismo slovenskih škofov v vlogi kristjanov v družbi
33. Papeževo zdravje stabilno
34. Papež naj bi ostal v bolnici dlje kot načrtovano
-Papež še danes iz bolnice
-Slovenci počasi izumirajo v svoji lastni državi
35. Za razmišljanje
36. Dragi rojaki, dragi dobrotniki Viktorija fonda
-Tempora mutantur et nos mutamur in illis
37. Petdesetletnica cerkve Marije Pomagaj
40. Naše življenje
41. 40. obletnica društva "Slovenski Park"
43. Poročilo iz Vancouvra
44. Slovenci v Okanagan Valley - BC
45. Kongresna obvestila - KSK Vabilo in obvestilo
46. Izjava za javnost ob 80-letnici g. Dušana Lajovca
-Izjava za Javnost ob predvajanju filma "Srce v breznu"
47. Major Paul Herbert Barre - 1906-2005
48. Kanadsko Slovenska Gospodarska Zbornica
49. Canadian Slovenian Historical Society - A story for Winter
51. Another strong year reported by Krek Slovenian Credit Union
-Events Calendar for 2005
52. Slovenka Melanija Knavs in Donald Trump dahnila usodni "DA"

Leander Škof

O branju te izdaje o problemih, ki jih imajo naši sorojaki v zamejstvu, smo kanadski Slovenci lahko ponosni na našo novo domovino. Slovenska kultura v multikulturni Kanadi ni samo cenjena ampak tudi podpirana in naš jezik ni zatiran, kot se to dogaja zlasti v Avstriji in Italiji. Tudi nova vlada v Sloveniji, ki jo doma podpira skoraj dve tretjini prebivalstva, nam v tujini nudi večjo podporo in pozornost, kar nismo imeli pod bivšo vlado. Razočarani smo tudi zvedeli preko uradnih podatkov, da slovenski narod počasi izumira že od leta 1997 v svoji lastni državi.

Objavljamo tudi več člankov iz raznih vir, kar vam bo dalo nepristransko in boljšo sliko, kaj se danes dogaja doma in v zamejstvu ter kaj lahko pričakujemo v bodoče kot člani Evropske Unije. Našli boste tudi zadnje podatke o papežu Janezu Pavlu II ter novemu nadškofu, metropolitu Alojziju Uranu in renesansi katoliške cerkve v Sloveniji.

Na kratko tudi prikazujemo važnejše dogodke po svetu v letu 2004, zlasti katastrofo 'cunami' potresa z močjo 9.0 Richtarjeve stopnje, ki je zahteval preko četrta milijona žrtev in neizmerno škodo. Sicer je tudi zahodna in srednja Slovenija imela sredi januarja manjši potres z močjo 4.1 Richtarjeve stopnje, ki pa ni povzročil večje škode ali žrtev.

Trinajst strani vsebuje dopise raznih slovenskih društev in ustanov v Kanadi. Pričakovali smo večjega odziva. Zadnji priobčen članek pa je "poroka stoletja" Slovenke Melanije Knavs, kar je prineslo globalno medijsko pozornost na Slovenijo.

Upam, da bodo bralci našli vsebino te izdaje ne samo informativno, ampak tudi zanimivo.

VSE-SLOVENSKI KULTURNI ODBOR
IN
GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV
želita vsem Slovencem
v Kanadi in po svetu
VESELE IN BLAGOSLOVLJENE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

Generalni častni konzul Republike
Slovenije
JOŽE SLOBODNIK
z družino želi vsem rojakom v
Kanadi in drugod
VESELE IN RADOSTIPOLNE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

JANEZ JANŠA PRVI V LETU 2004 IN 2005

Janez Janša - ime leta 2004

Skrajšano po Delu, 16. december 2004

Radio Val 202 je sklenil celoletno akcijo "Ime leta 2004". Laskavi naslov si je prislužil zmagovalec parlamentarnih volitev in premier **Janez Janša**. Za ugleden naslov so se potegovali tudi drugi znani

Čop, Tomaž Ambrož, Zoran Jankovič, Alojz Uran, Slavko Avsenik in Urška Žolnir.

Ime leta so poslušalci izbrali med bolj ali manj znanimi osebami, ki so z različnimi izjavami ali dejanji v politiki, kulturi ali športu vsak teden posebej. Poslušalci so lahko glasovali v živo v radijski program, po telefonu ali preko svetovnega spleta. Oddano pa je bilo preko 20000 glasov. V sklepnem delu akcije pa je glasovalo še 9862 poslušalcev, saj so morali oddati glas za tistega, ki je po njihovem mnenju najprimernejši za ime leta.

Slovenci, med drugimi **Tone Tiselj, Beno Lapajne, Anton Rop, Aljaž Pegan, Alojz Peterle, Iztok**

Sto vplivnih Slovencev v 2005

Skrajšano po MAG-u, 4. januar 2005

Pod tem naslovom vsako novo leto uredništvo MAG-a objavlja svoj tradicionalni ponovoletni seznam stotih najvplivnejših slovenskih osebnosti. Letos je ta seznam doživel precejšnjo spremembo, saj je na lestvici kar 34 novih obrazov.

Po tej listi naj bi bila najvplivnejša: **Janez Janša** (1) in dolgotrajni zunanji minister RS **Dimitrij Rupel** (2). Njima sledijo predsednik države **Janez Drnovšek** (3), minister za javno upravo **Grega Virant** (4) in finančni minister **Andrej Bajuk** (5), "Zaradi menjanja oblasti je veliki del prejšnje politične sile skoraj čez noč izgubil skoraj ves

svoj vpliv, kar velja predvsem za nekdanj odločujoče ministre, državne sekretarje in direktorje... Še najbolj pa so jo dobili po ustih eldesovci, ki so se imeli tako rekoč že za nezamenljive... **Tone Rop**, ki je bil lani prvi, je danes po vplivnosti na osmem mestu... Precej se je zmanjšal tudi vpliv nekdanjemu predsedniku države **Milanu Kučanu** (s četrtega je zdrsnil na deveti klin), ki sta mu lani propadla kar dva projekta: Forum 21, nato pa se je sfizišla še njegova javna podpora Ropovi ekipi pred volitvami."

Vlado Janeza Janše podpira skoraj dve tretjine anketirancev Politbarometra

Povzeto po "Politbarometer", 24. januar 2005

Slavko Kurdija, novi voditelj Politbarometra (njegov predhodnik **Niko Toš se je po volitvah verjetno v zadregi "umaknil" zaradi svoje neuresničene predvolitvene napovedi o volilni zmagi Toneta Ropa**) poroča, da je januarska raziskava pokazala, da kar 61% vprašanih anketirancev podpira vlado Janeza Janše, kar je enako kot decembra

lani. Ne podpira ga 22%, neopredeljenih pa je 16%.

Op. ur.: celo januarska anketa Dela potrjuje, da Janševa Slovenska demokratska stranka (SDS) "ohranja prepričljivo vodstvo". (Delo, 31. januar 2005)

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu

Drage rojakinje, dragi rojaki,

v veliko čast in zadovoljstvo mi je, da Vas smem pozdraviti v imenu novoustanovljene Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

V novem vladnem programu je zapisano, da bo namenila Republika Slovenija posebno pozornost Slovencev, ki živijo zunaj Republike Slovenije, zaradi nacionalnega interesa.

Ker je Slovenija z vstopom v EU in NATO izpolnila dva prednostna zunanje politična cilja je sedaj čas, da posebno pozornost nameni prav Vam, drage rojakinje in rojaki, v duhu novih okoliščin, ki so nastale z vstopom Slovenije v EU in NATO.

Kot predsednik Komisije si bom prizadeval za ustrezno strategijo Republike Slovenije do slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah in Slovencev po svetu, ki bo upoštevala nove danosti ter na osnovi katere se bomo lahko lotili novih skupnih pobud in načrtov.

Spoštovane Slovenke in Slovenci, drage rojakinje in rojaki. V upanju na Vaše sodelovanje s Komisijo pri izvrševanju njenih nalog, Vam ob iztekajočem letu želim prijetne in mirne Božične praznike. Leto ki prihaja, pa naj bo srečno, zdravo, uspešno in zadovoljna.

Ljubljana, 6. 12. 2004

Mig. Janez Kramberger
predsednik

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu poslej samostojna vladna služba

Ljubljanske novice, 16. december 2004

Vlada je na današnji seji sprejela sklep o organizaciji in delovnem področju vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, s katerim postaja ta urad samostojna vladna služba. Urad bo usklajeval in spremljal delo drugih državnih organov na področju sodelovanja s Slovenci zunaj Slovenije ter sodeloval z zunanjim ministrstvom in diplomatsko-konzularnimi predstavništvi. Predstojnik urada je državni sekretar Franc Pukšič, ki je odgovoren predsedniku vlade, tako da bo z dnem uveljavitve tega sklepa prenehal položaj

dosedanji predstojnici urada Jadranki Šturm Kocjan, so sporočili z urada vlade za informiranje.

Kot je na novinarski konferenci po seji vlade pojasnil minister za javno upravo Gregor Virant, odločitev vlade z organizacijskega vidika prinaša višji status tega področja in te problematike, ker je za to zdaj neposredno odgovoren predsednik vlade in njemu podrejen državni sekretar.

Urad bo opravljal naloge, ki se nanašajo na avtohtono slovensko narodno skupnost v sosednjih državah in slovenske zdomce in izseljence po

svetu. Med drugim bo skrbel za kulturno, prosvetno, gospodarsko, politično in drugo sodelovanje pripadnikov avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah in Slovencev po svetu z matično državo. Skrbel bo še za ustrezno pravno in zakonsko zaščito slovenskih skupnosti zunaj njenih meja, pa tudi za izvajanje finančne podpore organizacijam in dejavnostim Slovencev zunaj Slovenije ter organizacijam in posameznikom v Sloveniji, ki delujejo na področju povezovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

'Iz svetovne slovenske vasi' čakajoč na potezo Janševe vlade

Vladimir Urbanc

Slovenske parlamentarne volitve so dokaz, da je demokracija v Sloveniji živa. Nova slovenska vlada, pod taktirko Janeza Janše, je namreč prevzela vladanje v duhu demokratične države saj je bila v slovenskem parlamentu potrjena brez kakšnih koli zapletkov.

V dobro slovenskih državljank in državljanov je, da se zamenja tiste, ki se "polenijo", kar dokazuje volilni izid. Volitve in zamenjava oblasti je dokaz kako volilci z "ukorom" kaznujejo tiste, to velja za Liberalno demokracijo, ki so na oblasti predolgo in nimajo več zagona predvsem pa ne vizije kako delovati v dobro slovenskih državljanov in slovenske države.

Skrbno sem sledil predvolilni kampanji v domovini in ugotovil, da je LSD, (velika poraženka na slovenskih parlamentarnih volitvah) vodila svojo volilno kampanjo leno in iz zapečka. S takšnim svojim pristopom je dokazovala svojo samovšečnost,

Med nalogami urada bodo tudi informiranje, svetovanje in pomoč posameznikom ter organizacijam Slovencev zunaj Slovenije, skrb za repatriacijo Slovencev v domovino ter opravljanje drugih upravnih nalog, povezanih s posebnimi pravno-statusnimi zadevami pripadnikov avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah in slovenskih zdomcev oziroma izseljencev, so še sporočili z urada vlade za informiranje.

kar so volilci kaznovali s prenosom oblasti na Janeza Janšo (SDS).

Nas Slovence v tujini pa seveda bolj zanima kako bo nova vlada zastavila svoje delo do Slovence po svetu.

Znano je moje stališče, da Slovenci po svetu od svoje države ne pričakujemo samo "kulture", ki nam jo tako rada ponuja. Pričakujemo tudi poteze s katerimi bi povezali slovenske ekonomske in poslovne potenciale Slovencev po svetu, kar bi bilo koristno tako za Slovenijo, kot za Slovence po svetu.

Če bo novi slovenski predsednik vlade Janez Janša to dojel, bo čez štiri leta lahko svojim volilcem predstavil kaj vse zmoremo Slovenci, tudi s pomočjo tistih, ki jih je v tujini, po njegovem mnenju, le samo za eno malo slovensko vas. V imenu Slovencev iz "svetovne vasi" čakajoč na nove poteze Janševe vlade. V. Urbanc.

Odziv - Pristojna komisija DZ najprej o Slovencih v sosednjih državah

Janez Temlin, Ljubljanske novice, 15. december 2004

Komisija Državnega zbora za Slovence v zamejstvu in po svetu je danes, 15. decembra, na svoji prvi seji v sklenila, da bodo člani komisije pod vodstvom predsednika komisije Janeza Krambergerja (SDS) v prvih mesecih svojega delovanja največ pozornosti namenili Slovencem, ki živijo v sosednjih državah. V kratkoročni program

dela so zapisali, da bo komisija pripravila uradne pogovore z oblastmi sosednjih držav, v drugi polovici januarja pa posvet o strategiji Slovenije do Slovencev v sosednjih državah.

Poleg predsednika Krambergerja (SLS) so člani komisije še Miro Petek in Branko Grims (oba SDS), Aleš Gulič (LDS), Samo Bevk (ZLSD), Drago

Koren (NSi), Boštjan Zagorac (SNS), Franc Žnidaršič (DeSUS) in poslanka madžarske narodnosti Maria Pozsonec.

Na današnji seji so se člani seznanili tudi z delom komisije v prejšnjem mandatu pod vodstvom Franca Pukšiča, ki bo zdaj kot državni sekretar vodil Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, s poročilom omenjenega urada za obdobje 2000-2004 ter programom dela komisije v obdobju 2004-2008.

Pri obravnavi programa in načina dela komisije v obdobju 2004-2008 so največ pozornosti namenili sestavi delegacije za obiske v tujini. Poslanec Žnidaršič (DeSUS) je menil, da bi bilo smiselno, če bi delegacija, ki bo obiskovala neevropske države, štela več kot tri člane, saj bi bilo ustrezno, da se s položajem Slovencev v oddaljenih državah seznanijo čim več članov komisije. Temu sta pritrdila Koren (NSi) in Pozsonceva, ki je med drugim opozorila, da gre za "zahtevne obiske" in ne "turistična potovanja". Kot je pojasnil predsednik komisije, je predlog v skladu s pravilnikom o mednarodnih dejavnostih DZ, bo pa komisija odboru za zunanjo politiko predlagala, da preuči možnosti za spremembo pravil o sestavi delegacij za izvenevropske države.

Kaj je komisija zagotovila Slovincem po svetu v minulem mandatu vedo le oni, da ne veliko pa dokazuje podatek, da Slovenci po svetu v matici še vedno nimajo pravne osnove za ureditev svojega položaja.

Na današnje odločitev, da se bo nova komisija "lotila" Slovencev blizu naših meja smo že dobili prvi odziv v katerem je Jože Prešeren iz Ljubljane (novinar, nekdanji ur. Rodne grude) v svoj pogled o tej odločitvi in dosedanjem stanju zapisal:

"V poročilu, objavljenem 15. decembra 2004, nas seznanjajo z načrti te komisije v novem mandatu. Očitno je, da se bo spet vse začelo znova: brezplodni razgovori, spoznavanje, odkrivanje ipd. Potem tudi obisk vseh slovenskih skupin na vseh kontinentih. Očitno se bo ponovno zgodilo tako, kot se je dogajalo doslej: komaj del članov komisije prepotuje svet, že jim poteče mandat v novem mandatu dobijo priložnost novi poslanci.

Zato po mojem mnenju Slovenci po svetu čedalje manj verjamejo slovenskim domovinskim politikom, na popotovanjih po svetu se srečujejo z vedno istimi ljudmi, ki jim obljublajo to in ono, vendar večino obljub pozabijo že v naslednjem hipu. Za preučitev njihovih življenjskih problemov, za poglobitev v njihove resnične potrebe, tako posameznikov kot tudi društev, nimajo ne časa ne želje. Slovenska izseljenska društva po svetu pa "uspešno" umirajo ...

Na komisiji so govorili tudi o dosedanjem delu Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je z novo vlado dobil novega direktorja (sekretarja p.u.). Dosedanja direktorica Jadranka Šturm Kocjan se je med drugim pohvalila tudi z izvedenim razpisom za novo skupno revijo za Slovence po svetu.

*Nikjer pa nisem zasledil, ali je bila ta akcija tudi uspešna, zato naj dodam nekaj mojih opažanj. Nova revija z imenom **Slovenija.svet** res že nekaj časa izhaja kot "skupna revija" (za Slovence po svetu p.u.), vendar pa je treba povedati, da do skupne revije v resnici sploh ni prišlo. Nova revija izhaja samo namesto dolgoletne revije Rodna gruda (RG), nova revija je skupna samo po dotacijah, saj troši dotacije za tri revije - razen za RG še za reviji Naša Slovenija in Naša luč, ki v združitev, kakršno je izvedel Urad, očitno nista pristali. Zato mislim, da bi Urad moral neuspešen projekt združitve le obžalovati, ne pa se z njim celo hvaliti!"*

To je prvi odziv na sklep komisije DZ za Slovence v zamejstvu po svetu, da bo ta dala prednost »ta bližnjim«. Kaj pa o tem menite Vi »ta daljni«?

Stare navade nove slovenske vlade

Ljubljanske novice, 22. december 2004

15. decembra je pristojna komisija Državnega zbora za sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki jo po novem vodi poslanec Janez Kramberger, odločila, da bo v prvih mesecih svojega delovanja glavno skrb posvetila povezavam s Slovenci, živečimi v državah blizu Slovenije.

Že prvi dan objave novice o tem smo prejeli odmev naših bralcev, ki s tovrstnim pristopom nove komisije za Slovence po svetu niso bili navdušeni, saj je ta spet pozabila na Slovence po svetu, ki živijo onstran luže.

Svoj pogled o takšnem pristopu »Krambergerjeve komisije« nam je poslal tudi naš redni sodelavec iz Kanade Vladimir Urbanc, ki je v svojem pogledu zapisal:

Prve poteze nove slovenske vlade in njenih institucij v pogledu bodočega dela v zvezi s sodelovanjem Slovencev v zamejstvu in po svetu so enake, natančneje nadaljevanje stare, torej brez vizije, brez kakovostnih novosti ali izboljšav. Po poročanju Ljubljanskih novic, da bo pristojna komisija Državnega zbora namenila povezovanje Slovencev v bližini domovine, prejšnjo navedbo potrjuje.

Zanimivo je, da se je z mojim pogledom, preden sem ga zapisal, strinjal Jože Prešeren. Tako se spomnim obiska nekdanjega direktorja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu gospoda Črtomira Špacapana, ki je Kanado obiskal junija 2003. Špacapan je takrat obiskal Winnipeg, Toronto, Ottawa in Montreal. Veliko je govoril, slišali smo lahko veliko lepih besed. Ko pa se je Špacapan vrnil v Slovenijo, so se njegove besede razblinile v nič.

Spominjam se, da sem mu osebno predal izjemno izčrpno študijo, kako bi se lahko uspešneje povezovali slovenski poslovneži, živeči v Kanadi, s tistimi v matici. Znano pa je, da je gospod Špacapan ob svojem »direktorovanju« s Slovenci po svetu opravil nekaj obiskov in nato se je umaknil oziroma je bil umaknjen iz urada.

Koliko je takrat stal njegov obisk v Kanadi državno blagajno, ne morejo oceniti slovenski davkoplačevalci! Dejstvo je, da je to moralo znašati kar nekaj tisoč dolarjev, ki so bili po mojem mnenju brezkoristno investirani.

Spoštovanemu novemu predsedniku slovenske vlade, g. Janezu Janši, novo imenovanemu sekretarju za Slovence v zamejstvu in po svetu g. Pukšiču in predsedniku komisije g. Krambergerju bi zato želel namigniti, da je tovrstno zapravljanje denarja brez smisla, če se po obiskih pri nas v matici nič ne zgodi. Nova garnitura vlade bi sedaj, ko je nastopila, morala resno razmisliti, zakaj obiskuje Slovence po svetu, zakaj imamo toliko različnih institucij, ki skrbijo za sodelovanje s Slovenci po svetu, predvsem pa razmisliti, kako vloženi denar obrestovati z ustreznjšim povezovanjem Slovencev, živečih v tujini, z matico.

To je pomembno in mogoče le, če bi se država lotila strateških poslovnih povezav in začela podpirati pozitivne namige po svetu živečih Slovencev, da se z matico poslovno čimbolj povežejo. Da bi lahko to realizirali, bi bilo vredno dosedanja razmetavanja denarja za turistična potovanja različnih komisij nameniti za šolanje Slovencev po svetu, da bi tudi prihodnji rodovi znali slovensko; vredno pa bi bilo povezati čimveč mladih slovenskih družin, ki so prava osnova za povezovanje Slovencev. Ideje ni potrebno iskati na novo, saj je znano, da tako ravnajo Italijani, Kitajci, Nemci in tudi Hrvati, ki redno skrbijo za povezavo tretje generacije.

Naj ponovno opozorim, da se v tujini pretaka veliko slovenskega kapitala, mislim na tistega, ki so ga ustvarili Slovenci, iščoč naložbene poti, žal pa ni pravih institucij in ne pravih bank, ki bi ga znale pravilno usmeriti. Če bo Janševa ekipa dojela moj namig, bo morda naredila prave korake, in to boljše, kot jih je naredila stara vlada, čeprav je res, da je Krambergerjeva komisija že pokazala, da smo ji oddaljeni Slovenci, vsaj v prvi fazi, malo mar. Upam, da tako ne misli vlada.

MZZ poslej brez Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu

Ljubljanske novice, 25. december 2004

Na slovenskem ministrstvu za zunanje zadeve so na podlagi zakona o državni upravi že pred koncem leta spremenili organiziranost. V sestavi MZZ tako ni več Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je po novem neposredno podrejen predsedniku vlade. Na ministrstvu je poleg ministra en državni sekretar, ki ministru pomaga pri opravljanju funkcije. MZZ ima po novem tri direktorate - direktorat za evropske zadeve in politično bilateralno, direktorat za načrtovanje politik in politično multilateralo ter direktorat za mednarodno pravo in zaščito interesov. Ko so za STA še pojasnili na MZZ, v bližnji prihodnosti ni načrtov za ustanovitev kakšnega novega urada ali službe znotraj ministrstva.

Slovensko zunanje ministrstvo je imelo doslej običajno več državnih sekretarjev, ki so bili pristojni za bilateralno ali multilateralo. V skladu z novim zakonom o državni upravi pa je na ministrstvu poslej poleg ministra samo en državni sekretar, dr. Božo Cerar, ostalo pa so generalni direktorji, ki vodijo posamezne direktorate ministrstva.

Nove direktorate na MZZ trenutno vodijo trije vršilci dolžnosti generalnih direktorjev: Andrej Logar je v.d. generalnega direktorja v direktoratu za evropske zadeve in politično bilateralno, v.d. generalnega direktorja v direktoratu za načrtovanje politik in politično multilateralo je Stanislav Raščan, Andrej Šter pa je v.d. generalnega direktorja v direktoratu za mednarodno pravo in zaščito interesov. Javni natečaj za generalne direktorje bo uradniški svet po napovedih razpisal januarja prihodnje leto.

V sedanji vladi tudi ni več ministra za evropske zadeve. Na MZZ se z evropskimi zadevami ukvarja direktorat za evropske zadeve in politično bilateralno, Službo vlade za evropske zadeve (SVEZ) pa po novem vodi državni sekretar v kabinetu predsednika

vlade. Na ta položaj je bil imenovan Marcel Koprol. Na vprašanje STA, kako bo potekala koordinacija na področju evropskih zadev med državnim sekretarjem Koprolom in MZZ, so v uradu predsednika vlade pojasnili, da pogovori o prihodnji ureditvi koordinacije evropskih zadev in morebitnih spremembah že potekajo. Dogovorjeno je, da bo Koprol, ki je vodenje SVEZ prevzel sredi decembra, pripravil posnetek sedanjega stanja in izhodišča za koordinacijo evropskih zadev v pogojih slovenskega članstva v EU, tudi ob upoštevanju pred kratkim prevzete obveznosti slovenskega predsedovanja Svetu EU v prvi polovici leta 2008.

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki bo poslej neposredno podrejen premieru, bo usklajeval in spremljal delo drugih državnih organov na področju sodelovanja s Slovenci zunaj Slovenije ter sodeloval z zunanjim ministrstvom in diplomatsko-konzularnimi predstavništvi. Med drugim bo skrbel za kulturno, prosvetno, gospodarsko, politično in drugo sodelovanje pripadnikov avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah in Slovencev po svetu z matično državo. Skrbel bo še za ustrezno pravno in zakonsko zaščito slovenskih skupnosti zunaj slovenskih meja, pa tudi za izvajanje finančne podpore.

Urad vodi državni sekretar Franc Pukšič, ki je odgovoren predsedniku vlade Janezu Janši. Kot so za STA pojasnili v uradu predsednika vlade, se je koalicija odločila, da poveča pomen sodelovanja s Slovenci zunaj Slovenije tudi na ta način, da urad organizira neposredno pri vladi, podobno kot je že bilo v času Demosa. V obdobju 1990-1992 je imela namreč Slovenija ministra za vprašanja Slovencev po svetu in narodnostnih skupnosti v Sloveniji. To je bil Janez Dular.

Skrb za jezik pomembna smernica za Slovence v sosednjih državah

STA, 20. januar 2005

Slovenci v Sloveniji in izven meja matične države predstavljajo celoto in tvorijo skupen

kulturno-narodnostni prostor, so izpostavili govorniki na posvetu o pripravi Strategije Republike Slovenije

do Slovencev v sosednjih državah, ki ga je danes v državnem zboru pripravila parlamentarna komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Poleg predsednika DZ Franceta Cukjatija, predsednika komisije DZ Janeza Krambergerja (SLS), državnega sekretarja in vodje urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Franca Pukšiča in državnega sekretarja na zunanjem ministrstvu Boža Cerarja so nastopili tudi predstavniki krovnih organizacij slovenske manjšine v sosednjih državah - v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in na Hrvaškem.

Kot najpomembnejši smernici za izdelavo strategije je večina govornikov izpostavila pomen slovenskega jezika ter izobraževanja v slovenskem jeziku za manjšino. Strinjali so se tudi, da je treba okrepiti čezmejno sodelovanje z območji, kjer živi slovenska narodna skupnost. Posvet o strategiji, ki naj bi upoštevala nove danosti, nastale z vstopom Slovenije v EU, sicer še poteka.

Predsednik DZ Cukjati je ob začetku posveta poudaril, da se moramo zavedati, da manjšina predstavlja "vrata v sosednje države" in "potencial, ki čaka na slovenske investicije". Državni sekretar na MZZ Cerar je poudaril, da je problematika Slovencev zunaj meja Slovenije ena od prednostnih nalog slovenske zunanje politike. Članstvo v EU pa je označil kot dodatno možnost za ustvarjanje pozitivnega okolja za delovanje manjšine. Jože Wakounig iz Narodne skupnosti koroških Slovencev (NSKS) pa je dejal, da bi moralo biti članstvo v EU za Slovenijo sredstvo za povezovanje z vsemi

deli slovenskega naroda, manjšina pa bi morala biti po njegovem mnenju aktivni vezni člen med matično državo in tisto, kjer živi, ne zgolj most.

Nekateri sodelujoči na posvetu so se zavzeli tudi, da bi urad za Slovence v zamejstvu in po svetu postal centralni urad za to področje, ki bi usklajeval vsa področja, povezana z manjšinami. Cerar je poudaril, da bi bilo treba v prihodnosti natančno določiti sodelovanje urada z zunanjim ministrstvom in diplomatsko-konzularnimi predstavništvi. Predsednik Slovenske manjšinske koordinacije (SLOMAK) in predstavnik Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) Rudi Pavšič pa je dejal, da bi bilo treba "evidentirati eno telo, ki bi usklajevalo vse zadeve, povezane z manjšino".

Pukšič je kot pomembne elemente strategije omenil tudi stalen pritisk na vlade sosednjih držav za spoštovanje pravic slovenske manjšine, pomoč Slovenije zoper načrtno asimilacijo pripadnikov manjšine, oblikovanje posebnega sklada za ohranitev ozemlja ter dolgoročno ureditev problema financiranja manjšine.

Predsednik SLOMAK Pavšič je še poudaril, da se je treba truditi tudi za čim boljše odnose z državami, kjer živijo manjšine, s čimer bi zagotovili tudi bolj pozitiven odnos teh držav do manjšin. Pozval je tudi k enotnosti slovenske manjšine, saj je, kot je dejal, neenotnost manjšine njena šibkost. Kramberger pa je menil, da Slovenija doslej ni znala v celoti izkoristiti prednosti, ki jih lahko ima manjšina.

Zasnova KSK: Priznanje dijakom slovenskih šol

Jerry Ponikvar, vodja pododbora KSK

Kanadski slovenski kongres je dal pobudo, da bi nagradili s priznanjem dijake, ki so vpisani v mednarodni jezikovni program v slovenskih šolah v Hamiltonu in Torontu. Program je oskrbel Kanadski slovenski kongres s sodelovanjem ravnateljev slovenskih šol: z go. Darinko Ferletič iz Hamiltona in go. Sonjo Kolenko iz Toronta. Glavni namen tega programa je navdušiti in spodbuditi našo mladino, da bi obdržala zanimanje in prednost slovenski kulturi in njihovim koreninam z zavzetim učenjem in posečanjem slovenskih šol.

Najuspešnejše učence bodo izbrali učitelji skupaj z ravnatelji po različnih kategorijah. Kategorije bodo obsegale govorjeni in pisni program. Seznam dobitnikov priznanja bodo obe šoli predložile vsako pomlad Kanadskemu slovenskemu kongresu, ki bo potem izročil na šolskih prireditvah medaljo vsakemu zaslužnemu dijaku.

Kanadski slovenski kongres je navdušen in ponosen nad pobudo za omenjeni program skupaj z vodstvom slovenskih šol v Hamiltonu in v Torontu.

PREGLED DOGODKOV, KI SO ZAZNAMOVALI SVET V LETU 2004

Delno povzeto po članku Arturja Švarca v MAG-u 28. december 2004

Četrto leto drugega tisočletja ni bilo nič kaj drugačno od drugih: naravne katastrofe, vojne, lakota, umiranje, uspehi v gospodarstvu, športu, znanosti, tehniki itd. Le njihova vsebina ima drugačne slike.

Sile pekla še vedno stražijo na Bližnjem vzhodu. Dobrih in slabih fantov, ki so se zapletli v peklenški ples, tako rekoč ni več. Vsi imajo krvave roke, umirajo pa najbolj nedolžni. ZDA so v Iraku zašle v slepo ulico, tla pod nogami pa jim zdaj spodkopava še državljanska vojna. Konec leta je umrl Jaser Arafat in morda bo prav s koncem njegovih neomajnih stališč zavel veter sprememb. Bolj vroče, a precej transparentno je bilo tudi v Rusiji. Najbolj krvav dogodek leta je bil spopad ruskih specialcev in čečenskih teroristov v osnovni šoli v Beslanu. Skupili so jo najmlajši. Tudi Evropa je prvič okusila teroristično dejavnost. Mrtvi v Madridu so samo še pospešili umik španske vojske iz koalicije voljnih.

Konec leta je svet čakal na spremembe v najbolj demokratični državi na svetu, a bitko za vroči stolček je dobil George W. Bush, precej bolj

prepričljivo kot pred štirimi leti. Nemir v svetu je povzročalo tudi tekoče zlato. Cene nafte so se povzpele v astronomske višave in presegle celo petdeset dolarjev za sodček. Prikrita gonja za nadzorom nad svetovnimi zalogami pa bo imela še neslutene posledice v letih, ki prihajajo. Evropska Unija se je povečala za deset novih članic, sen osmih držav, ki jih je pred petdesetimi leti komunizem pahnil na vlak, ki vozi v drugo smer. Kmalu bosta v Evropsko Unijo vstopili še Bolgarija in Romunija.

Slovenija je 3. oktobra 2004 ponovno dobila svojo prvo demokratično vlado v novem tisočletju, Romunija in Ukrajina pa sta se končno znebili svojih državnih predsednikov komunistične kontinuitete...

Dan po Božiču pa nas je osupnil s »katastrofo apokaliptičnih razsežnosti« - **cunami** v vzhodnem Indijskem oceanu – ki naj bi po zadnjih podatkih zahtevala preko četrta milijona žrtev, večinoma v Indoneziji, zaradi pomanjkanja opozorilnih sistemov. Več o tem v naslednjem članku.

Anatomija katastrofe

Artur Švarc, MAG, 11. januar 2005

Katastrofa apokaliptičnih razsežnosti v vzhodnem Indijskem oceanu se na Pacifiku ne bi zgodila. Od vzhodnoazijskih obal pa vse do Kalifornije se širi mreža senzorjev in opazovalnic, ki pravi čas opozarjajo na potrese in dvig cunamijev.

Tako so že minuto po potresu, ki so ga zaznali praktično vsi seizmografi na zemeljski obli, tudi v Sloveniji, ameriški znanstveniki opozorili na možnost popotresnih valov. Opozorila pa niso dosegla tako rekoč nikogar.

Naravni pojav, ki nastane zaradi valov, ki jih povzroči nenaden velik premik vodne mase. Med vzroki najdemo potrese, zdrse terena, vulkanske izbruhe in tudi nebesna telesa, kot so asteroidi.

Ime cunami izvira iz japonsčine in pomeni zaliv (cu) in val (nami). Izraz so prvi skovali japonski ribiči, ki so se vrnili v domače zalive in našli povsem opustošeno obalo, ne da bi na odprtem morju sploh zaznali val.

Fizikalno ni površinski pojav, pač pa podvodni val z majhno amplitudo in precej veliko valovno dolžino, na odprtem morju pa je praktično neopazen. Zgodovinsko ga enačijo s plimskim valom, ki prinese visoko vodo, vendar je to zmotno, saj zaradi dolžine vala za njim ne sledi umik vode, kot smo vajeni s poletnih počitnic, pač pa poplava, ki lahko traja ure, in prav takšno razmišljanje je ob pobožični katastrofi prineslo nepotrebnih žrtev.

Ko se cunami bliža obali, se pred lomom valov vedno najprej umakne voda, na plitvih obalah tudi do kilometer. Takrat ljudje na plažah ponavadi strmijo in opazujejo zanimiv pojav ter pobirajo ribe, ki so ostale na suhem, malo zatem pa pridrvi tudi nekaj deset metrov visok val, ki pospravi vse preveč radovedne.

Osnovna težava božične katastrofe je bila, da v Indijskem oceanu ni vzpostavljen nikakršen opozorilno-nadzorni sistem. Podobne sisteme poznajo v Tihem oceanu, vanje so vključene Japonska, ZDA s Havaji in Aljasko ter pacifiške obale Južne Amerike. Prvi so bili postavljeni že v dvajsetih letih prejšnjega stoletja na Havajih, vsi pa temeljijo na fizikalnem dejstvu, da se val po

morju premika s precejšnjo hitrostjo in je razliko v pritiskih mogoče razmeroma natančno zaznati. Poznamo globalne in lokalne opozorilne sisteme. Lokalni črpajo podatke iz seizmografov in računajo močne grožnje. Opozorilni center nato izda alarm prek siren ali medijev. Ker pokrivajo majhno območje, so zelo hitri in učinkoviti, vendar ne vedno resnični. Globalni sistemi prav tako izhajajo iz seizmografskih podatkov, vendar tu upoštevajo še oceanografske meritve in senzorje. Centri potem izdajo opozorila območjem, ki so na poti rušilnega vala, njihovi podatki pa so stoodstotni, kar pomeni, da če vas pokličejo, potem bo val tudi udaril. Ker traja ure, preden val prepotuje ocean, si lahko privoščijo temeljito opozarjanje...

Slovenska karitas poziva k solidarnosti žrtvam potresa v Aziji

STA, 28. december, 2004

Slovenska karitas je javno pozvala k solidarnosti žrtvam katastrofalnega potresa in popotresnih valov, cunamijev, ki so prizadele države južne in jugovzhodne Azije. Kot poudarjajo na Slovenski karitas, so se vključili v akcijo humanitarne pomoči, ki jo organizira in koordinira Caritas Internationalis.

Število smrtnih žrtev posledic nedeljskega katastrofalnega potresa, ki je območje okoli indonezijskega otoka Sumatra stresel z močjo 9. stopnje po Richterjevi lestvici, še vedno narašča. Po zadnjih uradnih podatkih je katastrofa terjala več kot 275,000 žrtev.

Clinton privolil v posebno odposlanstvo ZN za žrtve cunamiija

STA, 2. februar 2005

Nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton je v sprejel ponudbo generalnega sekretarja Združenih narodov Kofija Annana, da postane njegov posebni odposlanec za države, ki so jih 26. decembra lani prizadeli katastrofalni potres in popotresni valovi. Tiskovni predstavnik ZN Fred Eckhard je dejal, da bo do uradnega imenovanja prišlo šele marca, ko se bo Clinton vrnil iz prizadete regije, ki jo bo obiskal skupaj s svojim predhodnikom Georgem Bushem starejšim. Clintona in svojega očeta je sedanji predsednik ZDA George Bush imenoval za vodji zbiranja sredstev za obnovo prizadetih območij.

“Generalni sekretar je prepričan, da bo predsednik Clinton prinesel energijo, dinamiko in osredotočenost k ohranjanju mednarodne pozornosti v ključni fazi obnove prizadetih območij. Annan

je prepričan, da ni nihče bolj usposobljen za to nalogo,” je v New Yorku dejal Eckhard.

Cunamiiji, ki so prizadeli enajst držav ob Indijskem oceanu, so zahtevali več kot 157,000 življenj, skupaj s pogrešanimi pa 286,000. Poškodbe je utrpelo okrog pol milijona ljudi, 5 milijonov ljudi pa je za preživetje odvisnih od tuje pomoči.

Clinton je v svoji izjavi sporočil, da se veseli dela na položaju posebnega odposlanca Kofija Annana, vendar do uradnega imenovanja ne bo dajal nadaljnjih komentarjev. Do takrat pa bo z nekdanjim predsednikom Bushem še naprej pozival Američane, naj prispevajo za obnovo. Clintonova fundacija je januarja skupaj s Skladom ZN za pomoč otrokom (Unicef) sprožila poziv za 45 milijonov dolarjev donacij, za čisto vodo in druge potrebe prizadetih držav ob Indijskem oceanu.

HRVAŠKA

Slovensko – Hrvaška nerazumevanja glede razmejnitve Piranskega zaliva

Milan Gregorič

Slovenski mediji nam sleherni dan nudijo novice o slovensko hrvaškem sporu in to v glavnem zaradi nerešenega vprašanja okoli Piranskega zaliva. Prijeten zaliv se konča v solinah v Sečovljah in obsega 332 kvadratnih kilometrov in od tam se potem nadaljuje sedanja še vedno sprašljiva slovensko hrvaška meja po rečici Dragonji v notranjo Istro. Omenjeni nesporazum pa temelji na zahtevi Slovenije, da je celotna površina Piranskega zaliva slovenska, kar pa Hrvati izključujejo.

Poudariti je treba, da slovensko hrvaških sporov zgodovina Istre od nekdaj ne pozna. Oba naroda sta skozi stoletja živela v pravem sožitju. Samo bežen pogled v zgodovino celotne Istre prejšnjega stoletja nam dokaže, da so bili slovensko hrvaški odnosi na političnem, cerkvenem, kulturnem in gospodarkem področju vedno prijateljski. Osrednja osebnost v hrvaški Istri je bil teolog, politik in pisatelj dr. Božo Milanovič, ki je skozi vse svoje življenje tesno sodeloval s slovenskimi cerkvenimi predstavniki in dejansko v hrvaško Istro uvajal organizacije, kot so bile v tistem času na Goriškem, Družbe sv. Mohorja za Istro in Zbor svečnikov sv. Pavla za Istro. Vseskozi je bil povezan s primorskimi političnimi, kulturnimi in cerkvenimi voditelji. Osrednje kulturno, politično in versko središče je bil od nekdaj Pazin, kjer so se vzgajali na znani gimnaziji tudi slovenski primorski izobraženci in duhovniki. Vso zgodovino slovenske in hrvaške Istre, bodisi pod avstrijsko ali beneško nadvlado, Istra ni poznala mejnih oziroma narodnih preprirov.

Prepiri in nesoglasja so nastala v času druge svetovne vojne, ko so se Slovenci s Hrvati pričeli razhajati glede vprašanja narodnostne meje. Medvojni hrvaški zakonodajni organ ZAVNOH je 20. 9. 1943 prištel celotno Istro hrvaškim krajem,

na drugi strani pa je Vrhovni Plenum Osvobodilne Fronte (OPOF) pred tem 16. 9. 1943 v Črnomlju razglasil pridružitve »Slovenskega Primorja« k Sloveniji. Od tedaj naprej moremo opaziti, da so veljaki novega komunističnega režima nacionalno vprašanje ideološko speljevali v komunistični internacionalizem in tako dali poudarek pri oblikovanju nove državne meje bolj politično kot narodostno.

Samo kratek sprehod v zgodovino slovenske in hrvaške Istre. Istrski polotok je bil poseljen na jugu s hrvaškimi in severu s slovenskimi prebivalci. Ob obalnih mestih celotne Istre pa je bilo v večini istrsko italijansko prebivalstvo. Od leta 1420 pa do napoleonskih vojn je južna in zahodna Istra pripadala pomorski republiki Benetke. Leta 1813 je bila beneška Istra priključena k avstrijskemu cesarstvu in tako sta slovensko Primorje in Istra pripadale Avstriji do konca prve svetovne vojne leta 1918. Od tedaj pa je to ozemlje pripadalo po Rapalski pogodbi Italiji do konca druge svetovne vojne leta 1945, ko je jugoslovanska vojska zasedla del Slovenskega Primorja, vso Istro in Trst. Z mirovno pogodbov Parizu 1947 je bila vzpostavljena meja med Italijo in Jugoslavijo. Hkrati je bilo tudi ustanovljeno Svobodno Tržaško Ozemlje (STO) s cono A in cono B. Varnost in celovitost STO je zagotavljal Varnostni Svet. Cono A (Trst) so upravljali Angleži in Amerikanci, cono B (slovenska in del hrvaške Istre) pa Vojaška uprava jugoslovanske armade (VUJA). Leta 1954 je bila z Londonskim sporazumom priključena cona A Italiji, cona B pa Jugoslaviji. Od tedaj naprej so nastali mejni nesporazumi in razprtije glede vprašanja narodnostne meje.

Vedeti je treba, da se je večinsko italijansko prebivalstvo ob obmorskem pasu s sprejetjem

Londonskega sporazuma 1954 izselilo, v glavnem na Tržaško ozemlje ali pa v Julijsko Benečijo, v slovenski Istri pa je ostalo okoli 3000 Italijanov. O kakšni dokončni narodnostni meji med Slovenijo in Hrvaško v Istri je bilo veliko nejasnega govorjenja in razpravljanja. Kot rečeno, pravnega akta o opisu in definiciji meje nikoli ni bilo, ker je takratna jugoslovanska oblast menila, da so medrepubliške meje bolj upravno administrativnega značaja in zato legalno točno določene meje niso potrebne. V letih 1951/52 je kartografski zavod izrisal številne zemljevide na južnem bregu Dragonje o poseljenju etničnih skupin, tako tudi v Savudriji. Zgodovinsko dejstvo je, da se je odločil slovenski veljak Edvard Kardelj, potem ko se je posvetoval z znanstvenikoma geografom dr. Antonom Melikom in dr. Francetom Zwitrom, v »čudnem razpoloženju«, da bo meja med Slovenijo in Hrvaško tekla po rečici Dragonji in bo s tem dejanjem zadovoljil tudi hrvaškega

južno od Dragonje, ki so želeli nazaj k piranski občini, se je srečal s Kardeljem in se z njim v daljšem razgovoru spustil v hud prepir – seveda dosegel ni nič.

Da so bili kraji južno od Dragonje poseljeni s Slovenci nam morejo povedati tudi sledeča dejstva:

- a) Vsa južna obala piranskega zaliva od Savudrije do Kaštela je od nekdanj katastrsko pripadala občini Piran. Leta 1994 so bila zemljišča v omenjenih naseljih samovoljno sodno prenesena v Bujsko zemljiško knjigo.
- b) Švicarski državljani Antonio Caccia je piranski občini leta 1893 daroval svojo posest v Savudriji, to je ozemlje in graščina na rtu.
- c) Škofijski kancler koprške škofije msgr. Renato Podberčič je na okrogli mizi, ki ka je pripravil SAZU v Portorožu 21. februarja 1998 izpostavil, da cerkveni arhiv in listine iz 11. in 12. stoletja pokažejo, da so Savudrija, Kaštel in Marija na Krasu do leta 1954 spadale pod piransko župnijo in s tem pod koprsko škofijo.

d) Dragocen zemljevidni dokument, ki ga je oblikoval tržaški doktor Carlo Errara in ki je bil objavljen v knjigi dr. Cesareja Batistija »Julijska Krajina, geografsko statističen oris te dežele«, je bil slovenskim zgodovinskim virom neznan do leta 1993. Delo je izdal leta 1920 Geografski inštitut de Agostini.

Iz zapisa izvemo, da so ob prelomu prejšnjega stoletja (1900) živeli večinski in manjšinski domačini ne samo do rečice

veljaka Bakariča. To klasično politično-ideološko odločitev Edvarda Kardelja je potrdil tudi njegov mlajši brat Bojan v razgovoru z znanim zgodovinarjem.

Kako je prišlo do Kardeljeve odločitve za mejo na Dragonji pa bi lahko povedal tudi nekdanji župan Pirana, David Ferligoj. Na zahtevo prebivalcev

Dragonje, ampak so bivali tudi južneje med Dragonjo in Mirno.

- e) Savudričan Joško Jonas je na okrogli mizi v Portorožu 21. februarja 1998 izpostavil dejstvo, da je v Savudriji 90% prebivalcev Slovencev.

f) Italijanski politik, znanstvenik in profesor Diego De Castro, rojen leta 1907 v Izoli, gotovo največji italijanski poznavalec Istre ima v svojem delu 1994 »Sovraštvo in maščevanje ne prinaša nič dobrega« več navedb ki pravijo »Jezikovna pa meja v Slovenijo vključuje tudi Kaštel in zlasti severni del Savudrijskega rtiča«. Ta navedba pove, da je bilo ozemlje ob piranskem zalivu od Savudrije, Marije na Krasu do Kaštela poseljeno s slovenskimi prebivalci.

Iz teh dejstev si moremo ustvariti podobo, kakšna površnost kot tudi precejšnje zgodovinsko neznanje znanstvenikov in izvedencev sta zarisavala v Istri slovensko hrvaško mejo po priključitvi k Titovi Jugoslaviji leta 1954.

Republiki Slovenija in Hrvaška mejita na morju od leta 1954 dalje. Celoten piranski zaliv je dogovorjeno upravljala v čau SFRJ do osamosvojitve Slovenije. Postali so sosedi na morju šele leta 1954. Logično bi bilo, da se mejna črta na kopnem raztegne na morje, vendar o taki razmejitvi ni nobenega pravnega akta.

Ob osamosvojitvi je vrh slovenske zunanje politike napravil 25. junija 1991 v Temeljni listini o samostojnosti zapisal *Državne meje nove države RS so meje med Reubliko Slovenijo in Republiko*

Hrvaško in se v tem dopisu niso zavarovali vsaj s klauzulo *tam kjer je meja precizirana*.

Slovensko hrvaški mejni spor sta skušala brezuspešno rešiti predsednika Janez Drnovšek in Steve Račan. Ropova vlada tudi ni uspela najti mejne rešitve.

Sedanja koalicijska vlada je ponudila Hrvaški nov predlog, ki vsebuje sledeče besedilo: »*Slovenija obljublja nov začetek v odnosih s Hrvaško, ki ga pa pogojuje s hrvaškim upoštevanjem celovitosti Piranskega zaliva in da partnerji glede meje med Slovenijo in Hrvaško upoštevajo stanje na dan 25. junija 1991, kar pomeni, da se zaselki na levem bregu Dragonje upoštevajo kot slovenski*«.

Obe državi pa imate na voljo tudi druge načine razmejitve kot *sporazum, upoštevanje posebne okoliščine, sredinjska črta, kondominium, Mednarodno sodišče v Haagu in začasna odložitve*. Začasna odložitve izgleda kot najboljša začasna rešitev, saj jo večina prebivalstva na sprtem ozemlju tudi podpira.

Kot je komentiral mednarodno priznani pomorski pravnik, prof. dr. Vladimir Ibner: »*Zato verjamem, da se bo našel sporazum, saj za Slovenijo in Hrvaško ni druge poti, kot sporazum, ker bosta za vedno sosedi*.«

Janša: Vlada bo odprta vprašanja s Hrvaško reševala s strateškim partnerstvom

STA, 9. november 2004

Kandidat za novega predsednika slovenske vlade Janez Janša je na današnjem izrednem zasedanju državnega zbora predstavil programske zasnove mandata. Na zunanjepolitičnem področju je glede odprtih vprašanj s sosednjo Hrvaško napovedal, da jih nova vlada ne bo reševala "s konfrontacijo, ampak s sodelovanjem in s strateškim partnerstvom", in ne v škodo katere od držav. "Slovenija nima nobenih novih zahtev, obdržati pa nameravamo tisto, kar nam pripada," je dejal Janša. Dodal je, da se bo Hrvaška kmalu pridružila EU in NATO, pametno pa bi bilo, če bi si pomagali pred in po tem.

Po Janševih besedah je sicer prihodnji mandat poln izzivov, ki jih najbrž presega samo še mandat prve demokratično oblikovane slovenske vlade. Slovenija se je po osamosvojitvi utrdila kot samostojna država, dosegla popolno mednarodno priznanje ter postala članica EU in zveze NATO. Prav lahko se nam že v tem mandatu ponudi možnost vodenja EU, je še dodal.

Med prednostnimi nalogami vlade je Janša med drugim navedel tudi spoštovanje pravic manjšin v Sloveniji ter skrb za Slovence, živeče zunaj meja domovine.

Janša in Sanader v Mokricah o smereh reševanja odprtih vprašanj

STA, 21. januar 2005

Ivo Sanader in Janez Janša

Slovenski in hrvaški premier, Janez Janša in Ivo Sanader, sta na današnjem prvem delovnem srečanju po oblikovanju nove slovenske vlade pregledala vsa odprta vprašanja med državama in se dogovorila o smereh njihovega reševanja. Kot sta povedala na skupni novinarski konferenci na gradu Mokrice, sta se dogovorila za oblikovanje sporazuma o preprečevanju incidentov v Piranskem zalivu, ki bi po besedah Sanaderja vključeval tudi rešitve začasnega ribolovnega režima. Dogovorila sta se tudi za skupno sejo obeh vlad v prvi polovici letošnjega leta, na kateri bi govorili tudi o odprtih vprašanjih, pripravili pa bi jo na Hrvaškem. Oba premiera sta menila, da je arbitražna o mejnem vprašanju ena od možnih metod iskanja rešitev, pred morebitno odločitvijo zanjo pa je po besedah Janše potrebno iskati dvostransko rešitev.

Premiera sta se tudi obvezala, da si bosta strani prizadevali za dokončanje sporazuma o izogibanju dvojne obdavčitve. Hrvaški premier Sanader je ob tem kot pozitivnega označil predlog slovenske strani o oblikovanju slovensko-hrvaške zgodovinske komisije. Kot je dejal, je predlog

Zagrebu decembra uradno posredoval slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, Hrvaška pa naj bi nanj uradno odgovorila v prihodnjih tednih. Oba premiera sta ocenila, da bi bila komisija koristna za seznanjanje obeh javnosti z zgodovinskimi dejstvi, ki bi bila morda relevantna tudi pri reševanju odprtih vprašanj. Kot je ob tem poudaril premier Janša, njen namen ni, da bi naredila nekaj namesto vlade, temveč je izhodišče za njeno oblikovanje v tem, da odprta vprašanja izhajajo iz zgodovine, razpada nekdanje skupne države in bi njene ugotovitve na podlagi zgodovinskih dejstev pokazale, da državi povezuje več stvari kot ločuje, kar bi pozitivno vplivalo na večjo pripravljenost iskanja skupnih rešitev.

Premiera sta sicer izpostavila, da sta imeli in imata državi več skupnega kot prijateljski državi in da na obeh straneh obstaja dobra volja, da se rešijo odprta vprašanja, ki, kot je dejal Sanader, ne morejo zasenčiti dobrih odnosov. Premier Janša pa je poudaril, da ne gre za vprašanja, ki bi bremenila odnose med državama niti njune evropske perspektive. Ob tem je čestital hrvaškemu kolegu ob sprejemu ugodnega datuma za začetek pogajanj Hrvaške z EU in državi obljubil nadaljnjo podporo Slovenije na poti v EU in zvezo NATO. Sanader se mu je zahvalil za podporo Slovenije na decembrskem vrhu EU, na katerem je Hrvaška dobila datum začetka pogajanj.

Kot je dejal Janša, sta na pogovorih s hrvaškim premierom naredila seznam odprtih vprašanj. Operacionalizacija pa bo na strani državnih sekretarjev, ki se bodo sestali čimprej in bodo po besedah Sanaderja pripravili agendo uradnih srečanj zunanjih ministrov in premierov obeh držav. Premier Janša je pogovor, za katerega sta oba dejala, da je potekal v odprtem in prijateljskem vzdušju, označil kot pomembnega za doseg rešitev odprtih vprašanj v realnem času in v interesu obeh držav. Ob tem je poudaril, da odgovorov ne bo moč najti v nekaj mesecih, da pa je pomembno, da imajo rešitve, kot je na primer sporazum o

izogibanju incidentov v Piranskem zalivu, s katerimi bodo bližje končnim rešitvam. Oba sta še izrazila željo, da bi državi našli dvostranske rešitve za odprta vprašanja, saj kot sta dejala, z njimi ne želijo bremeniti EU.

Glede dolga varčevalcem nekdanje Ljubljanske Banke (LB) državi ostajata na znanih stališčih, bosta pa o vprašanju še gotovo govorili. Kot je ponovil Sanader, Zagreb meni, da gre za pravno-

zasebni odnos varčevalcev do LB in da jim ta mora vrniti njihove hranilne vloge.

Na novinarsko vprašanje, ali "primer Podobnik" bremeni odnose med državama, pa je premier Janša dejal, da ne gre za "strateško stvar, ki bi tako bremenila odnose", saj sicer niti do današnjega srečanja ne bi prišlo, da pa se bosta v kratkem srečala pravosodna ministra obeh držav, da bi se skušala dogovoriti o ravnanju oziroma sporazumu o izogibanju incidentov.

Janša o odnosih s Hrvaško, evropskih zadevah, javnih financah in letalu

STA, 21. december, 2004

Predsednik vlade Janez Janša je na svojem prvem uradnem srečanju z novinarji kot premier največ pozornosti namenil aktualnim zadevam v zvezi z Evropsko unijo, odnosom s Hrvaško in gospodarskim vprašanjem. Izpostavil je, da hrvaški začetek pristopnih pogajanj z Evropsko unijo – začela naj bi se 17. marca prihodnje leto - predstavlja nov okvir za reševanje odprtih vprašanj med Slovenijo in Hrvaško. V vladi medtem že potekajo priprave na slovensko predsedovanje EU leta 2007 oziroma 2008, precej pozornosti pa nameravajo v prihodnjih mesecih nameniti tudi pogajanjem o novi finančni perspektivi EU. Vlada kljub napovedim o pričakovani nekoliko višji gospodarski rasti v letu 2004 od sprva napovedane ne bo spreminjala svojih programskih ciljev. "Še naprej se nam v letih 2005 in 2006 obeta restriktivna javnofinančna politika, naš glavni cilj pa ostaja doseganje kriterijev za vstop v evropsko monetarno unijo in prevzem evra," je pojasnil premier. Glede vladnega letala pa je povedal, da se bo vlada zaenkrat v glavnem prevažala z rednimi letalskimi leti, sčasoma pa bo treba iskati najboljšo rešitev.

Premier pričakuje, da bo Hrvaška v novih okvirih, kot država, ki se pogaja za vstop v EU, spoštovala dogovorjeno, da ne bo več prihajalo do situacij, kakršna je bila v zvezi s sporazumom Drnovšek-Račan, ki ga je vlada v Zagrebu najprej potrdila, nato pa se mu je odpovedala. "Slovenija je pripravljena znova poskusiti, pripravljena je

aktivno iskati kompromise in skupne dogovore, računamo pa seveda na resnost in spoštovanje evropskih standardov," je dejal Janša.

Glede sporazuma o meji, ki sta ga dosegla nekdanja premiera Janez Drnovšek in Ivica Račan, je Janša dejal, da ne verjame, da bi bilo "kdajkoli mogoče ratificirati sporazum z enakim vsebinskim okvirjem". Spomnil je, da sporazum tudi v Sloveniji ni bil soglasno pozdravljen, poleg tega pa so se spremenile dejanske razmere, Hrvaška je razglasila ekološko-ribolovno cono, pojavili so se zapleti pri izvajanju sporazuma o maloobmejnem prometu in sodelovanju. "Lahko pride do podobne rešitve, gotovo pa bo imela nekoliko drugačen okvir," je dejal Janša in dodal, da bi "bili preveliki optimisti, če bi pričakovali, da je to možno storiti v naslednjih dveh letih".

Janša ocenjuje, da bo reševanje nekaterih odprtih vprašanj med državama zaradi sprememb hrvaške zakonodaje, ki bodo potrebne zaradi uskladitve z evropskimi standardi, olajšano, reševanje nekaterih - gre predvsem za vprašanja, povezana z lastninskimi razmerji, med katera pa ne spada vprašanje varčevalcev nekdanje zagrebške podružnice Ljubljanske banke - pa bo po vstopu Hrvaške v unijo celo odpadlo.

Janša je predsedovanje Slovenije EU v okviru trojke od začetka leta 2007 do sredine leta 2008 oziroma, če evropska ustava ne bo sprejeta, samostojno v prvi polovici leta 2008, označil kot največji izziv za Slovenijo po osamosvojitvi in

vstopu v EU, zato se je vlada naloge lotila resno in se je še posvetovala z državami, ki že imajo izkušnje s predsedovanjem. Premier računa tudi na tesno sodelovanje z Nemčijo in Portugalsko, ki bosta skupaj s Slovenijo, če bo uveljavljena evropska ustava, tvorili predsedujočo trojko. Napovedal je, da namerava vlada pri izpeljavi naloge "izkoristiti vse potencialne v državi", medtem ko posebnega sporazuma o tem med parlamentarnimi strankami ne načrtuje. Da soglasje obstaja, pa po Janševem prepričanju ni dvoma, saj je državni zbor z veliko večino podprl predlog, naj Slovenija kot prva med novinkami v EU prevzame predsedovanje.

Med nalogami, ki vlado v prihodnjih mesecih čakajo na področju evropskih zadev, je premier Janša posebej izpostavil pogajanja o novi finančni perspektivi EU za obdobje 2007-2013. Ta naj bi intenzivno tekla v času luksemburškega predsedovanja v prvi polovici leta 2005, Slovenija pa je, kot se je izrazil Janša, v delikatnem položaju. Pojasnil je, da je država po stopnji razvitosti na meji, do katere so države neto prejemnice sredstev iz evropskega proračuna, zato so njeni interesi deloma enaki kot interesi manj razvitih članic, deloma pa so podobni interesom neto plačnic v evropski proračun.

Glavna opravljena sprememba je znižanje učinkovite stopnje obdavčitve pretežnih lastniških deležev v zakonu o dohodnini. Ti dobički vse od začetka samostojnosti slovenske države praktično

niso bili obdavčeni, od 1. januarja 2005 pa bodo obdavčeni primerljivo s povprečjem v EU, je zagotovil Janša. Prejšnja vlada je desetletje vztrajala na tem, da se tovrstni dobički sploh ne obdavčijo, zatem pa pred volitvami predlagala stopnjo, ki je ne pozna nobena druga država in bi pomenila to, da se iz tega naslova davki praktično ne poberejo, je ocenil.

Janševa vlada je tako z nedavno novelo zakona o dohodnini spremenila določbe o obdavčitvi pretežnih lastniških deležev tako, da osnova za obdavčitev ne bo več celoten znesek dobička, temveč le 40 odstotkov. Davčna stopnja ostaja v višini 50 odstotkov, s čimer bo učinkovita stopnja obdavčitve znašala 20 odstotkov. "Od 1. januarja 2005 bo imela tudi Slovenija normalno obdavčitev kapitalskih dobičkov, ki po eni strani zagotavlja socialno pravičnost, po drugi strani pa ne odvrča podjetnikov od dobrega gospodarjenja, katerega motiv je seveda tudi dobiček," je ocenil Janša.

Premier je na novinarski konferenci povedal, da vlada še preučuje situacijo glede vladnega letala. Kot je napovedal, bodo sam in ministri, če bo možno, uporabljali redne letalske lete, ker so bolj udobni in varni, sčasoma pa bodo poiskali najboljšo možnost glede vladnega letala. Zaradi nalog, ki čakajo Slovenijo - prihodnje leto predsedovanje OVSE, nato pa EU -, bo za nujne primere treba iskati najboljšo možnost glede vladnega letala, možen je tudi najem letala.

ITALIJA

Intervju – Milan Gregorič

Delno iz članka Ivana Puca, MAG, 1. februar 2005

Istro" (1997), "Slovenija v tesnem objemu zahodne

O dogajanju v Istri po razpadu FLRJ, slovensko-italijanskih odnosih in obmejni manjšinski problematiki je Milan Gregorič objavil v treh knjigah: "Politični cikli nad

sosede" in "Sence oazosožitja" (2004) v založbi koprške LIPE.

Zadnji knjigi je dal podnaslov "Italijanska manjšina od ljubezni do konfrontacije". Milan Gregorič je pravi sogovornik za "10. februar 2005", ko Italija prvič praznuje dan spomina na "izgubljena" italijanska ozemlja do rapalske meje.

Eden njegovih zadnjih provokativnih, vendar realističnih člankov sledi.

Izigравanje obveznosti kot pravilo

Italija kot nekredibilna država

Milan Gregorič

Ob plebiscitu 1866. leta v Slovenski Benečiji, ko so se tamkajšni Slovenci odločali med Avstro-Ogrsko in Italjo, so italijanske oblasti z obljubami o priznanju narodnostnih pravic prepričale prebivalstvo, da je glasovalo za kraljevino Italjo. Poldrugo stoletje zatem ni tam niti še ene same slovenske šole, z izjemo dvojezične, ki je bila ustanovljena pred leti kot zasebna šola. So pa zato oblasti pospešeno zgradile italijansko učiteljske v Špetru Slovenov (1878), ki je preplavilo Nadiške doline z italijanskim šolstvom. Tako je danes od padesettisočglave slovenske skupnosti ostalo, po zaslugi Čedrmacev, še nekaj tisoč ljudi, ki zbegano zrejo v tebe, ko jih nagovoriš po slovensko, v zadregi, ali naj ti spregovorijo v svojem materinem jeziku, ali ne.

Po prvi svetovni vojni so bila, k Italiji priključena slovenska ozemlja preplavljena z lepaki, ki jih je podpisal sam italijanski kralj, na katerih je mrgolelo novih obljub. Med njimi tudi zagotovilo, da »če vam je Avstrija dala šole, vam bomo mi dali še več.« Doživeli pa smo to, da je bila, pod fašizmom, poslednja slovenska beseda izbrisana iz javnega življenja, celo iz cerkva in grobov.

Po drugi svetovni vojni je Italija na pritisk zaveznikov podpisala *Pariško mirovno pogodbo (1947)*, a je že nekaj tednov po podpisu terjala njeno revizijo. Sprejela je tudi novo *Ustavo*, katere 6. člen pravi, »da Republika ščiti s posebnimi normami jezikovne manjšine.« V prehodnih določbah pa je dodatno obvezala državo, da to stori nemudoma. Česar pa država ni storila, ampak je *dvoje manjšinskih zakonov (splošnega in globalnega za Slovence)* sprejela s polstoletno zamudo. S tem, da ju lokalne in državne oblasti že nekaj let prizadevno sesuvajo z oviranjem njunega izvajanja, s poskusi izvzetja večjih mest, Rezije in Benečije iz dvojezičnega območja itn.

Ob podpisu Londonskega sporazuma (1954) je predsednik italijanske vlade Mario Scelba v

Trstu Slovincem zagotovil, »da vlada ne bo izpolnila samo obvez, ki izhajajo iz sporazuma, temveč se bo tudi potrudila, da pokoplje preteklost in ustvari ozračje političnega, gospodarskega in socialnega sodelovanja.« Današnje vsakršne demonstracije italijanstva onstran meje (Alpinci, vojaška parada, fojbarske kampanje, svetovni ezulski kongresi idr.) pa nas opozarjajo, da je Italija, v nasprotju z obljubami, pokopala prihodnost, ne pa preteklosti. Še več, Londonskega sporazuma si nobena vlada, v svojem spogledovanju z desnico, ni upala predložiti parlamentu v ratifikacijo in se je potem izgovarjala, da ji npr. *Posebne statute*, kot sestavnega dela sporazuma, ni treba izvrševati, ker ni del njenega notranjega prava.

Osimski sporazum (1975) je Italija sicer podpisala in tudi ratificirala, vendar so se nikoli do kraja potolčene iredentistične sile pognale proti njemu s silovito propagandno kampanjo, ki traja še danes. Temu se je pridružila tudi uradna Italija, npr. s četrstoletnim zavlačevanjem sprejetja globalnega zaščitnega zakona, z nespoštovanjem določil o izplačilu odškodnine optantom itn. Tudi izsiljeni podpisani *Solanov kompromis*, ki naj bi dokončno zaprl dosje optantskega premoženja, je Italija začela ignorirati, ko ni dal zaželenih rezultatov, ter je znova poskušala odpreti ta problem, med ostalim tudi z odklanjanjem prevzema odškodnine, ki jo Slovenija izplačuje po Osimskem sporazumu.

Tako moramo ob tej demonstraciji verolomnosti naše zahodne sosede pritrčiti prof. Samu Pahorju, ko je v intervjuju za Slovence (8. 7. 1995) protestiral proti sprejetju globalnega zaščitnega zakona, sprašujoč se, "kaj nam bo kopičenje sporazumov in zakonov, ki se ne izvršujejo." Še več, slovenskim pogajalcem je priporočal, naj v odnosih z Italijo zahtevajo, da si slednja "preskrbi dva resna poroka, ki bosta jamčila za izvajanje njenih obveznosti". Veliko razburjenje, »za manjšinske pravice domnevno

zelo občutljivega« dela koprške javnosti ob vprašljivi razsodbi Ustavnega sodišča okrog Petrolovih reklamnih oglasov pa izpade, ob hkratni brezbriznosti tega Kopra do stoletnega surovega teptanja temeljnih pravic Slovencev v Italiji, najmanj kot velika farsa, če že ne kot cinizem, ali celo

kot hinavščina. Še zlasti če upoštevamo monumentatno zaščitno zakonodajo in prakso. ki jo je slovenska država, na glede na stroške, zagotovila italijanski manjšini, in ki je vidna na vsakem koraku.

Koper, 15. 10. 2004.

Glavni problemi slovenske manjšine v Italiji ostajajo nerešeni

Ljubljanske novice, 10. januar 2005

Glavni problemi slovenske manjšine v Italiji ostajajo nerešeni, zlasti kar zadeva ravnanje italijanske vlade in nekaterih krajevnih uprav, medtem ko potekajo intenzivni odnosi z deželo Furlanijo-Julijsko krajino (FJK). To izhaja iz dokumenta, ki sta ga predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Rudi Pavšič iz Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) in Sergij Pahor iz Sveta slovenskih organizacij (SSO) danes izročila delegaciji posvetovalnega odbora Sveta Evrope (SE) za narodne manjšine. Delegacijo, ki je bila danes na obisku v Trstu, vodi Lidija Basta Fleiner, v njej pa sta še Alain Chablais in Vigen Kocharyan. Poleg s predsednikoma SKGZ in SSO so se predstavniki SE sestali še s predsednikom deželne vlade FJK Riccardom Illyjem in predsednikom deželnega parlamenta Alessandrom Tesinijem ter s člani institucionalnega paritetnega odbora za vprašanja slovenske manjšine. Gre za organ, ki ga predvideva zaščitni zakon za slovensko manjšino v Italiji.

Omenjeni dokument še omenja, da so predstavniki slovenske manjšine na nekaterih prejšnjih srečanjih že opozorili Svet Evrope in druge evropske institucije, zlasti Direktorat za človekove pravice, na nerešena vprašanja Slovencev v Italiji. Pri tem SKGZ in SSO opozarjata predvsem na zavlačevanje italijanske vlade glede sprejetja odloka predsednika republike, s katerim bi sprejeli seznam 32 občin v FJK, v katerih bi se izvajala določila zaščitnega zakona; slednjega je pred časom sestavil paritetni odbor. Poleg tega še opozarjata, da nekateri člani paritetnega odbora italijanske narodnosti z odsotnostjo z zasedanj preperečujejo delo odbora.

Krovni organizacij tudi opozarjata, da odloka italijanskega notranjega ministrstva, s katerim je bilo ukinjeno obvezno izdajanje dvojezičnih italijansko-slovenskih osebnih izkaznic v štirih občinah Pokrajine Trst (Dolini, Devinu-Nabrežini, Zgoniku in na Repentabru) in s tem tudi enostransko spremenjeno določilo Londonskega memoranduma, še vedno niso preklicali. Poleg tega še vedno ni bila ustanovljena avtonomna sekcija pri tržaškem glasbenem konservatoriju, čeprav je rok, ki ga je za ustanovitev določil zaščitni zakon, že zdavnaj zapadel. Televizijske oddaje v slovenščini na programih italijanske državne radiotelevizije RAI pa še vedno niso vidne na ozemlju Pokrajine Videm, kjer živi slovenska manjšina.

Intenzivni so sicer odnosi z deželo FJK, pri čemer SKGZ in SSO omenjata postavitev štirijezičnega napisa (v italijanščini, slovenščini, furlanščini in nemščini) na pročelje palače deželnega parlamenta. Slednji trenutno obravnava predlog besedila novega deželnega statuta, pri čemer obstajajo dobre možnosti, da bo prišlo do konkretnih določil v korist manjšin. Predlog statuta med drugim predvideva zagotovljeno mesto v deželnem parlamentu za predstavnika slovenske manjšine, v proračunu za leto 2005 pa so tudi višje postavke za manjšino. Glede težav s sklepčnostjo paritetnega odbora so se člani delegacije posvetovalnega odbora SE seznanili tudi na srečanju s člani odbora, ki so jim predstavili delovanje tega organa in težave, do katerih prihaja na sejah zaradi odsotnosti nekaterih članov.

Predstavniki SE so se danes srečali tudi s predsednikom deželne vlade FJK Riccardom Illyjem,

pri čemer so jih zanimali dejanja in instrumenti, ki jih je FJK sprejela za zaščito furlanske, slovenske in nemške manjšine. Pri tem so Illy ter odbornika za kulturo in mednarodne odnose, Roberto Antonaz in Franco Iacop, med drugim poudarili “dobro integracijo” manjšin v FJK. Opozorili so na državne in deželne zakonske instrumente in na njihovo izvajanje na ozemlju, ki zadeva jezikovne manjšine v FJK. Izrazili so pripravljenost poskrbeti za ukrep na deželni ravni, ki bo primerljiv z besedilom zaščitnega zakona za slovensko manjšino (zakon št. 38 iz leta 2001).

Manjšine v FJK, so poudarili na srečanju, lahko računajo na dvanajst milijonov evrov državnih in deželnih finančnih sredstev, omenili pa so tudi dvanajst čezmejnih projektov Interreg s Slovenijo, katerih nosilke so bile organizacije slovenske manjšine v Italiji. V kratkem bodo pripravili tudi

posvet o vlogi slovenske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Sloveniji na področju gospodarskih izmenjav.

Predsednik deželnega parlamenta Alessandro Tesini pa je na srečanju s predstavniki SE orisal predlog novega deželnega statuta, ki ga bo deželni parlament kmalu odobril. V besedilu sta izrecno omenjeni zaščita in spodbujanje jezikovnega pluralizma kot temeljnega dejavnika posebnosti dežele FJK. Po ustavni reformi to ni več samo pristojnost države, ampak tudi občin, pokrajin in dežel. Obenem je Tesini opozoril na obvezo v deželnem finančnem zakonu o postavitvi oddajnikov, ki bi omogočili sprejemanje oddaj v slovenskem jeziku na celotnem območju dežele FJK. Kar se tiče izvajanja zaščitnega zakona za slovensko manjšino pa je predsednik deželnega parlamenta FJK napovedal, da namerava dati pobudo za soočanje in preverjanje položaja.

KOROŠKA

Haider: Koroški Slovenci ‘najbolj zaščiteni manjšina’ v Evropi

STA, 24. oktober, 2004

Koroški deželni glavar Joerg Haider je izjavil, da so koroški Slovenci “najbolj zaščiteni manjšina v vsej Evropi”, poroča avstrijska tiskovna agencija APA. V govoru na univerzi v Celovcu je tudi pozval Evropsko unijo, naj premisli o tem in naj prevzame več zunanjepolitične odgovornosti.

Haider je znova kritiziral tudi slovenski zakon o javni rabi slovenščine, ki naj bi bil naravnost

“rigorozen”. Prav tako Slovenija na eni strani koroško manjšinsko politiko kritizira, medtem ko na drugi strani sama ne priznava in ne podpira nemško govorečih “Staroavstrijcev” na svojem ozemlju. Povsem drugače je po Haiderjevem mnenju na Hrvaškem, kjer Staroavstrijci uživajo tudi podporo države.

Avstrijsko ustavno sodišče razveljavilo imenovanja enojezičnih ravnateljev

STA, 5. november, 2004

Avstrijsko ustavno sodišče je na pritožbo podpredsednika Narodnega sveta Koroških Slovencev (NSKS) in odvetnika Rudija Vouka odločilo, da je imenovanje ravnateljev ljudskih šol v Ločah in Diči vasi na avstrijskem Koroškem “samovoljno” in “krši pravico do enakosti državljanov pred zakonom”. Gre za t.i. “objektivizacijo”, ki jo je uvedel koroški deželni glavar Joerg Haider in po kateri lahko ravnateljska mesta na dvojezičnih šolah zasedejo tudi enojezični kandidati. Kot so danes sporočili iz NSKS, bo morala sedaj po

odločitvi ustavnega sodišča nujno ukrepati. Kot navajajo v NSKS, se je proces začel že pred štirimi leti, ko so dvojezični ljudski šoli v Diči vasi in Ločah dodelili enojezična ravnatelja. Prej je veljalo, da ravnateljska mesta na dvojezičnih šolah zasedejo učitelji z dvojezično kvalifikacijo, vendar je Haider takoj potem, ko je bil izvoljen za deželnega glavarja, to preklical. Prav tako je zavrgel zahtevo, da naj bi se pri postopku objektivizacije za ravnatelje na dvojezičnih ljudskih šolah upoštevala njihova dvojezična kvalifikacija.

Haider: Schuessel želi konferenco konsenza še letos

STA, 9. november, 2004

Deželni glavar na avstrijskem Koroškem Joerg Haider je danes sporočil, da želi avstrijski kancler Wolfgang Schuessel še letos izvesti konferenco konsenza o vprašanju dvojezične topografije. Kot je dejal Haider, je "časa zelo malo", zato je napovedal pogovore s predsedniki strank, predstavniki domovinskih organizacij in predstavniki slovenske narodne skupnosti, da bi ugotovil možnosti za uspeh konference. Obenem je koroški deželni glavar zatrdil, "da ni mogoče storiti nič proti volji koroškega prebivalstva". Oktobra je še

veljalo, da konference konsenza letos ne bo, zato so predstavniki slovenske narodne skupnosti danes pozdravili Schuesslovo pobudo za pogovore še v tem letu.

Za ponovno konferenco konsenza se je zavzel tudi namestnik koroškega deželnega glavarja in predsednik koroških socialdemokratov (SPOe) Peter Ambrozy. Dejal je, "da smo zadnjič bili le še nekaj milimetrov oddaljeni od cilja" in izrazil željo, da bi se konferenca konsenza sešla po možnosti v enaki sestavi kakor pred dvema letoma.

NSKS obsoja Haiderjev 'napad na Janšo'

STA, 10. november, 2004

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) je danes obsodil izjavo deželnega glavarja na avstrijskem Koroškem Joerga Haiderja, ki je na novinarski konferenci v torek dejal, da je v "Sloveniji sedaj na oblasti bolj nacionalistična vlada", ki po njegovih besedah "ni povsem brez skušnjav o velikoslovenskih sanjah". Kot je zapisal predsednik NSKS Jože Wakounig, "ta Haiderjev napad gotovo ne služi dobrososedskim odnosom, zlasti če prihaja iz ust človeka, ki sam izvira iz krogov, ki po Evropi upravičeno veljajo za nacionalistične". Wakounig zato poziva koroškega deželnega glavarja, "naj se zaveda svojih dolžnosti doma na Koroškem in naj spoštuje pravila pravne države - namesto

da napada novega premiera ministrskega predsednika in vlado sosednje države Slovenije".

Omenjene besede je Haider izrekel v zvezi z napovedjo avstrijskega kanclerja Wolfganga Schuessla, da naj bi še letos priredili novo konferenco konsenza o uresnitvi razsodbe avstrijskega ustavnega sodišča o dvojezični topografiji. Kot je dejal Haider, bodo potrebni pogovori s t.i. domovinskimi organizacijami na Koroškem in predstavniki slovenske narodne skupnosti, "kajti mi smo seveda tudi zaznali, da je v Sloveniji prišla na oblast vlada, ki je bolj nacionalistična". Zato želijo pred novo konferenco o konsenzu ugotoviti, "kolikšna je pripravljenost za sodelovanje", je menil koroški deželni glavar Haider.

Na celovškem sodišču slovenščina tudi v prihodnosti ne bo uradni jezik

STA, 12. januar, 2005

Avstrijsko ustavno sodišče je v razsodbi, ki so jo objavili danes, odločilo, da slovenščina tudi v prihodnosti na okrajnem sodišču v Celovcu na avstrijskem Koroškem ne bo dovoljena kot uradni jezik. Kot so v utemeljitvi zapisali avstrijski ustavni sodniki, je za priznanje slovenščine kot uradnega jezika na sodišču odločilen delež slovensko govorečega prebivalstva v posameznem sodnem okraju. Kot merilo je ustavno sodišče v razsodbi o uradnem jeziku iz leta 2000 navedlo "več ko deset odstotkov" manjšinskega prebivalstva. V

sodnem okraju Celovec pa je po popisu prebivalstva iz leta 2001 znašal delež slovensko govorečega prebivalstva le 2,2 odstotka, pa tudi leta 1951 je bil delež s 6,8 odstotka znatno pod desetimi odstotki. Ustavno sodišče je tokrat zavrnilo pritožbo koroškega Slovenca, ki je uredbo o uradnem jeziku ocenil za protiustavno. Odvetnik Rudi Vouk, ki je bil pravni zagovornik pritožnika, je za STA razsodbo ocenil kot "kruto, a po svoje logično argumentirano".

Pritožbo zaradi rabe slovenščine na celovškem okrajnem sodišču je vložil Slovenec iz Železne Kaple, ki je v Celovcu kupil stanovanje in je želel vpis v zemljiško knjigo v slovenskem jeziku. Četudi sta v sodnem okraju Celovec dve občini, kjer je slovenščina uradni jezik, **Bilčovs** in **Žrelec**, na celovškem okrajnem sodišču tudi v prihodnosti ne bo mogoče uporabljati slovenščine, ker po zadnjem popisu prebivalstva delež slovensko govorečih znaša le 2,2 odstotka.

Odvetnik Vouk, ki je s pritožbama na ustavnem sodišču dosegel že razsodbi o slovenščini kot uradnem jeziku v letu 2000 in o dvojezični

topografiji v letu 2001, je v odzivu na najnovejšo odločitev avstrijskih ustavnih sodnikov menil, da bi morali v prihodnosti reorganizirati sodni okraj Celovec, tako da bi imeli vsaj prebivalci občin Bilčovs in Žrelec možnost, da na okrajnem sodišču lahko uporabljajo tudi slovenski jezik.

Na avstrijskem Koroškem je slovenščina kot uradni jezik dovoljena le na okrajnih sodiščih v **Železni Kapli**, **Pliberku** in **Borovljah**. Po Voukovi oceni bi ustavno sodišče po morebitni pritožbi zaradi sodnih okrajev Velikovec in Beljak verjetno odločilo drugače, saj je delež slovensko govorečih tam večji kot v celovškem sodnem okraju.

SNS obsoja odločitev avstrijskega ustavnega sodišča

STA, 13. januar, 2005

Slovenska nacionalna stranka (SNS) se je danes odzvala na sprejeto odločitev avstrijskega ustavnega sodišča, v kateri je slednje razsodilo, da slovenski jezik tudi v prihodnje na okrajnem sodišču v Celovcu ne bo dovoljen kot uradni jezik. Na predsednika vlade Janeza Janše je SNS zato danes naslovila pisno pobudo, naj od avstrijske vlade nemudoma zahteva takojšnje in nesporno spoštovanje pravic slovenske manjšine, saj gre po

oceni SNS za očitno kršitev z ustavo zaščiteneh človekovih pravic.

Odločitev avstrijskega ustavnega sodišča po mnenju SNS ponovno dokazuje, da uradna Avstrija ne upošteva in ne spoštuje obvezujočih evropskih pravnih norm, ki obravnavajo in določajo spoštovanje človekovih pravic v vseh državah članicah EU, je v pisni poslanski pobudi zapisal predsednik stranke in vodja poslanske skupine SNS Zmago Jelinčič.

Koroški Slovenci kritični do osnutka za novo avstrijsko ustavo

STA, 14. januar 2005

Predstavniki slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem zelo kritično ocenjujejo osnutek za novo avstrijsko ustavo, ki ga je predstavil predsednik konvencije za pripravo nove ustave Franz Fiedler. Kot sta obe uradni predstavniški organizaciji, Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in Zveza slovenskih organizacij (ZSO), zapisali v skupni izjavi, osnutek "ne upošteva načel, ki so jih glede zaščite narodnih skupnosti razvili v preteklih letih v ustavni judikaturi", kot sta na primer pravici manjšin do

medijske oskrbe in do predšolske vzgoje v maternem jeziku. Za NSKS in ZSO predloženi osnutek zato pomeni "razočaranje" in ga obe predstavniški organizaciji zato odklanjata. Skupnost koroških Slovencev in Slovenk (SKS) pa je v izjavi za javnost zahtevala ustavnopravno določilo, "ki omogoča zakonsko urejeno zastopstvo slovenske narodne skupnosti in manjšinski mandat v koroškem deželnem zboru".

Haider ostro odgovoril na Korinkove kritike

Ljubljanske novice, 16. januar 2005

Deželni glavar avstrijske Koroške Joerg Haider je ob 50. obletnici avstrijske državne pogodbe pozval, naj avstrijska zvezna politika v jubilejnem letu 2005 presodi vlogo avstrijske Koroške z vidika demokratičnega razvoja Avstrije, poroča avstrijska tiskovna agencija APA. Nasprotno pa "krepostni teroristi" vedno znova poudarjajo, da "zlobni Korošci" še vedno niso uresničili ustavnih določil. Tako se je Haider na današnjem novoletnem srečanju svobodnjaške stranke (FPOe) odzval na kritike predsednika avstrijskega ustavnega sodišča

Karla Korinka glede odprtega vprašanja dvojezičnih krajevnih napisov.

Predsednik avstrijskega ustanovnega sodišča Karl Korinek je ta konec tedna spričo 50. obletnice avstrijske državne pogodbe pozval k rešitvi spora o dvojezičnih napisih na avstrijskem Koroškem. "Upam, da se bo v času obletnice našla politična, pravno neoperečena rešitev, ki pa bo izražala tudi vsaj malo velikodušnosti do manjšin," je dejal Korinek.

NSKS pričakuje odločno besedo kanclerja Schuessla

Ljubljanske novice, 17. januar 2005

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) je v današnji izjavi za javnost odločno zavnil nedeljski napad koroškega deželnega glavarja Joerga Haiderja na predsednika avstrijskega ustavnega sodišča Karla Korineka, potem ko je ta konec tedna pozval k rešitvi spora o dvojezičnih napisih na avstrijskem Koroškem. NSKS se je ostro odzval tudi na trditev predsednika stranke koroških svobodnjakov FPOe Martina Strutza, češ da naj bi bil 7. člen Avstrijske državne pogodbe (ADP) "ne samo 100-, temveč 110-odstotno izpolnjen". NSKS zato poziva avstrijskega kanclerja Wolfganga Schuessla, naj se "jasno opredeli proti najnovejšemu Haiderjevemu in Strutzevemu sramotenju pravne države in slovenske narodne skupnosti".

"Pričakujemo od zveznega kanclerja, da ob teh Haiderjevih izpadih odločno posreduje, če noče, da ga deželni glavar ne bi onemogočil v njegovih prizadevanjih, da bi prišlo do konference konsenza," še poudarja NSKS v izjavi za javnost.

"Če deželni glavar Haider v repliki na izjavo predsednika ustavnega sodišča Karla Korineka, ki je poudaril, da je treba rešiti vprašanje dvojezičnih napisov, govori o teroristih kreposti, je to več kot žaljivo blatenje človeka, ki se zavzema za spoštovanje pravne države. Prav tako ta izjava dokazuje, da koroški deželni glavar nikakor nima interesa, da bi prišlo do korektne uresničitve razsodbe ustavnega sodišča," je zapisal NSKS.

Posameznik ne more iztočiti dvojezičnih krajevnih napisov

STA, 20. januar 2005

Pripadniki slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem tudi v prihodnje ne bodo mogli individualno iztočiti pravice do dvojezičnih krajevnih napisov. To izhaja iz danes objavljene razsodbe avstrijskega ustavnega sodišča o pritožbi 44 občanov vasi Libučé. Čeprav je v tem kraju 36,9 odstotka slovensko govorečih prebivalcev, vseeno nima dvojezičnega krajevnega napisa, medtem ko po razsodbi iz leta 2001 za dvojezično

topografijo zadostuje že 10 odstotkov slovensko govorečega prebivalstva.

Edina za uveljavitev te pravice bo toraj tudi v prihodnje pritožba zoper kazensko odločbo zaradi prehitre vožnje v naselju. Odvetnik Rudi Vouk, pravni zastopnik libuških občanov, meni, da "odločitev ni ravno pogumna in da se je ustavno sodišče, da bo prišlo do vala pritožb, če bi ugodilo predlogu Libučanov".

Tischlerjeva nagrada Mariju Mavru in Damjanu Paulinu

STA, 21. januar 2005

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in Krščanska kulturna zveza (KKZ) sta danes v Celovcu podelila 36. Tischlerjevo nagrado bivšemu predsedniku Slovenske prosvete v Trstu Mariju Mavru in predsedniku Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici Damjanu Paulinu, in sicer "za več kot dvajsetletna prizadevanja na področju kulturne izmenjave med Slovenci na Primorskem in avstrijskem Koroškem". Maver je v zahvalnem nagovoru v imenu obeh prejemnikov dejal, da razumeta "nagrado kot priznanje za delo na kulturno prosvetnem področju" in za dolgoletno sodelovanje med Primorsko in Koroško, obenem pa je opozoril, da upravičeno pripada del te nagrade tudi prijateljem in sodelavcem na Koroškem.

Tischlerjeva nagrada je najpomembnejše priznanje, ki ga podelujeta NSKS in KKZ, in je poimenovana po ustanovitelju NSKS ter "očetu" in prvem ravnatelju Slovenske gimnazije v Celovcu Jošku Tischlerju. Oba letošnja prejemnika tega priznanja, dolgoletna kulturna in politična delavca slovenske manjšine v Italiji, sta bila s Tischlerjem povezana tudi osebno in sta tudi z njegovo pomočjo krepila stike med slovenskima skupnostma v Italiji in Avstriji.

Predsednik NSKS Jože Wakounig je poudaril, da "s svojim delovanjem dokazujeta, da ni nujno tako imenovano nasprotje med kulturo in politiko, temveč da ni kulture brez politike, da pa predvsem ni politike brez kulture".

Slovenska Koroška in poizkus skupnega nastopa

Dr. France Habjan

Koroški rojaki se že dalj časa prizadevajo, da bi pri številnih obstoječih organizacijah končno prišli do skupnega zastopstva. Tokrat gre za drugi poskus, potem ko se prvi poskus pred 2 letoma vsled popolnega medsebojnega nerazumevanja izjalovil. Ta drugi poskus je pripravil iniciativni odbor, kateremu je načeloval glavni iniciator pliberški mestni svetnik Jurij Mandl. Predlagatelji tega skupnega zastopstva so dejansko tajno pripravljali osnutek, vendar je proti njihovi volji predčasno prišel v javnost. Predlagatelji so zato pričeli vzporedno z javnim razpravljanjem podpisno akcijo po vsem dvojezičnem Koroškem.

Na osnovi stvarnega predloga bi zastopstveni odbor imel 55 članov in sicer 30 neposredno voljenih članov in 25 članov bi imenovala po sporazumih organizacije in društva. Volilno pravico bi imel sleherni koroški rojak, ki bi dopolnil 15 let. Glavni razlog za skupno zastopstvo so iniciatorji videli v preveliki manjšinski organizacijski zdobljenosti.

Na Koroškem so danes vodilne predstavniske organizacije; NSKS, ZSO, in SKS in zelo važen

dejavnik na Koroškem je tudi zvezna poslanka v dunajskem parlamentu Ana Blatnik, izvoljena na socialistični in svobodnajški listi. Kot je bilo predvidevati, predlog skupnega zastopstva podpira samo NSKS, ostale organizacije in Ana Blatnik pa so kritični do predloga, ker vidijo v njem neko nepravnost še več, neko neprimernost v luči evropskih inetrgracijskih procesov. Kdo bi si mislil, da v času Euro-euforije volitve znotraj narodne (slovenske manjšine) skupnosti pomenijo "državo v državi" in daje s tem predlog v nasprotju z avstrijskimi ustavnimi določili?

Koroški rojaki bi mogli to vprašanje skupnega zastopstva rešiti tako, kot ga rešuje slovenska manjšina v Italiji. Slovenski manjšinski predstavniki SSO (Svet Slovenskih Organizacij) in SKGZ (Slovenska Kulturna Gospodarska Zveza) nastopata načelno skupaj kadar gre za skupno dobro slovenske manjšine v Italiji.

Iniciativna skupina za skupno predstavništvo koroških Slovencev

STA, 27. januar 2005

Iniciativna skupina, ki združuje pripadnike slovenske narodne skupnosti s celotnega dvojezičnega ozemlja avstrijske Koroške, je danes v Celovcu javnosti predstavila osnutek za "skupno pluralistično demokratično legitimirano predstavništvo". To naj bi v prihodnje "kot edina ustanova slovenske narodne skupnosti na Koroškem zastopalo njene interese" na podlagi državnih in meddržavnih zakonskih in pogodbenih določil ter norm in naj bi predstavljalo interese slovenske manjšine v odnosu do organov Republike Slovenije in Avstrije.

Skupno predstavništvo naj bi sestavljalo 30 neposredno izvoljenih članov in 25 delegatov iz vrst obstoječih organizacij. Po besedah Jurija Mandla, mestnega svetnika v Pliberku in člana iniciativne skupine, želijo zajeti "vse pripadnike narodne skupnosti, ne glede na njihovo ideološko ozadje". V prihodnjih tednih bodo zbirali podpise za skupno politično predstavništvo slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem. Iniciativna skupina za pripravo skupnega predstavništva je sicer začela delovati ob koncu maja 2004.

Sturm in Sadovnik proti predlogu za skupno politično predstavništvo

STA, 31. januar 2005

Predsednika Zveze slovenskih organizacij (ZSO) in Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk (SKS), Marjan Sturm in Bernard Sadovnik, sta danes na skupni novinarski konferenci v Celovcu nasprotovala osnutku za skupno, demokratično izvoljeno predstavništvo slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem, ki ga je 20. januarja predstavila posebna iniciativna skupina.

Medtem ko Sadovnik zavrača oblikovanje takšnega skupnega političnega telesa na podlagi družtvenega prava in se zavzema za ustanovitev na zakonski podlagi, pa je za Sturma morebitno oblikovanje skupnega predstavništva slovenske manjšine odvisno od "družbenega konsenza". Kot prvi korak k skupnemu predstavništvu je Sadovnik vnovič zahteval vključitev SKS v Koordinacijski odbor koroških Slovencev (KOKS), usklajevalno telo med Narodnim svetom koroških Slovencev (NSKS) in ZSO.

Kot je poudaril Sadovnik, imajo za SKS prizadevanja, da bi skupno predstavništvo ustanovili na zakonski podlagi, "glavno prioriteto". To naj bi dosegli v pogajanjih z deželno Koroško, pri čemer je Sadovnik menil, da naj se "vse tri organizacije slovenske narodne skupnosti" v sedanjih

pogovorih z uradnimi političnimi predstavniki dežele Koroške "zavzamejo za velik paket".

Apovnik je sicer tudi menil, da za zagotovitev zakonske podlage "trenutno ni pripravljenosti med političnimi strankami" in je tudi v prihodnjih letih najbrž ne bo. Zato naj bi se za zdaj odločili za dve alternativni: ali se v KOKS vključi tudi SKS ali pa ustanovi "delovno skupnost slovenskih političnih organizacij", ki naj bi združevala vsa združenja, "ki se sedaj štejejo za predstaviške organizacije slovenske narodne skupnosti". Apovnik je še dodal, da naj bi bili v ozadju iniciativne skupine, ki je predstavila predlog za skupno demokratično politično predstavništvo slovenske manjšine, predstavniki NSKS, "ki se branijo neposrednih volitev v svoji organizaciji in zdaj iščejo rešitev po tej poti".

Glede vprašanja, če se zavzema za javno pravno politično predstavništvo na zakonski podlagi, je Sturm menil, da je to odvisno od "družbenega konsenza". Volivci pa bi se zato morali "vpisati v poseben kataster". Sam sedaj sicer ne želi "ničesar izključiti", o tem naj bi razpravljali s Svetom Evrope, je še dejal predsednik ZSO.

ODMEVI OB RATIFIKACIJI USTAVNE POGODBE EVROPSKE UNIJE

Ljubljanske novice & STA, 3. februar 2005

Državni zbor je ustavo na izredni seji, 1. februarja, na izredni seji ratificiral z 79 glasovi proti štirim – za njeno ratifikacijo pa bi zadoščalo že 60 glasov. S tem je Slovenija postala tretja članica EU, ki je ratificirala dokument, in sicer za Litvo in Madžarsko. Ustavno pogodbo je EU sicer na najvišji ravni potrdila junija lani, voditelji 25 članic pa so jo nato 29. oktobra v Rimu tudi slovesno podpisali. Po podpisu je stekel postopek ratifikacije, za katerega ima 25 držav na voljo dve leti. Ustava naj bi skladno z načrti v veljavo stoppila 1. novembra 2006. To se pa bo zgodilo le, če jo bodo ratificirale prav vse članice EU.

Evropska komisija je z zadovoljstvom pozdravila ratifikacijo ustavne pogodbe EU v slovenskem državnem zboru. *“Z zadovoljstvom pozdravljam izid glasovanja v alovenskem parlamentu, ki je z ogromno večino podprl ratifikacijo ustave EU. Slovenija s tem daje močan*

signal drugim članicam o prednostih, ki jih prinaša stava,” je v imenu komisije sporočila njena podpredsednica **Margot Walstroem**.

Milan Kučan, bivši predsednik države, (*razočaran nad parlamentarnimi volitvami*), pa je izjavil, da je bil sprejem dokumenta prehitel. *“Bilo bi prav, da bi manj hiteli, čeprav je pomembna hitra ratifikacija“*, je dejal v svoji protislovni izjavi.

Janez Drnovšek, sedanji predsednik vlade, pa je izrazil svoje veselje, da je bila Slovenija z ratifikacijo pogodbe med prvimi s svojo podporo in zavezanostjo nadaljnemu razvoju Evropske Unije in Evrope.

Josep Borrell, predsednik Evropskega parlamenta, pa je v pismu **Francetu Cukjatiju** čestital za ratifikacijo in izrazil zadovoljstvo, da je *“Slovenija z ratifikacijo pokazala svojo zavezanost Evropi ter znatno prispevala v procesu sprejemanja evropske ustavne pogodbe”*.

Slovenija bo evro prevzela 1. januarja 2007

STA, 3. februar 2005

Vlada je na današnji seji potrdila načrt uvedbe evra, po katerem bo Slovenija skupno evropsko valuto sprejela 1. januarja 2007. Sprejem evra in uvedba novega denarja bosta izvedena v zelo

kratkem času je pojasnil minister za finance **Andrej Bajuk**. Da se bodo Slovenci navadili na novo valuto, si želi vlada čimprej uvesti dvojno označevanje cen.

Parlament EU bo Hrvaško pozval k ureditvi mejnih sporov s Slovenijo

STA, 4. februar 2005

Evropski parlament poziva Hrvaško, naj skozi dialog reši preostala mejna vprašanja s Slovenijo, se izogiba enostranskim dejanjem, s katerimi želi

posegati v določitev slovensko-hrvaške meje in brez soglasja vplivati na razmejitve.

Marca bodo Slovenci seznanjeni z ustavno pogodbo EU

STA, 12. februar 2005

Marca namerava urad vlade za informiranje (UVI) skupaj s predstavništvom Evropske komisije v Sloveniji in informacijsko pisarno Evropskega parlamenta izdati publikacijo s krajšimi poudarki

in informacijami, kaj ustavna pogodba EU prinaša državljanom Slovenije, Sloveniji kot

Ob 156-letnici smrti našega največjega kulturnika, dr. Franceta Prešerna

Leander Škof na pustni torek, 8. februarja 2005

Razen Maribora, nikjer v Sloveniji niso končali pustovanje pred 8. februarjem!

Že pred tremi leti smo objavili v Glasilu in danes ponovno apeliramo, da naj Ministrstvo za kulturo vrne Prešernu dostojanstvo praznovanja Kulturnega dneva na njegov rojstni dan v decembru, kot to delajo vsi civilizirani narodi. Je že čas, da se zapusti absurдна in negativna tradicija bivšega režima, ki je, po besedah Vilija Čuka, oboževala "... nekrofilno, ter tako grenko, turobno in omejevalno čaščenje osmrtnih obletnic", ki samo negativno vplivajo na kulturno ustvarjalnost in izvirnost. Ne mrtvemu, temveč živemu in prešernemu Prešernu je uspelo v prvi polovici 19. stoletja povzdigniti svoje ljubo gorenjsko narečje v kulturno priznan slovenski jezik in napisati tiste bisere poezije, s katerimi smo bili dvignjeni med tedaj vodilne kulturne nacije in priznani kot narod Slovencev.

Zanimal bi me pa Prešernov satiričen in sarkastičen odgovor slovenskim 'poklicnim kulturnikom', odgovornim za njegovo 'častno proslavo' na 'pustni torek', če bi mu bila dana taka priložnost. Neverjetno, v Celju je karneval celo izbral Prešernovo ulico za vrhunec svojega maškeradnega praznovanja!

Večino Slovencev bo 8. februar spominjal le na Prešernovo žalostno in prerano smrt leta 1849, njegova kulturna ustvarjanja pa naj bi se praznovala,

kot se spodobi, na njegov rojstni dan, 3. decembra. Če pa narod hoče uradni zimski praznik za počitnice, proglasite Valentinovo, 14. februarja, v ta namen! Prešernu pa dajte kar mu pripada.

14. februarja skoraj ves svet praznuje praznik sv. Valentina, patrona vseh zaljubljenih. Radi bi objavili ob tej priliki v Glasilu Prešernov monumentalen Sonetni venec, ki je izšel 22. februarja 1834, vendar žal zanj ni prostora v naši publikaciji. Odločili smo pa se objaviti njegovo tretjo pesem iz zbirke "Gazele", objavljene leta 1833 pod geslom "Ljubezen je b'la, ljubezen še bo, ko tebe in mene na svetu ne bo":

Žalostna komu neznana je resnica, da jo ljubim;
v pesmih mojih vedna, sama govornica, da jo ljubim.
Ve že noč, ki bridko sliši zdihovati me brez spanja,
ve že svetla zarja, dneva porodnica, da jo ljubim.
Ve že jutro, ve že poldne, ve že mračni hlad večera
tiho tožbo moj'ga bled'ga, 'vel'ga lica, da jo ljubim.
Prebival'sča moj'ga stenam, mirni je samoti znano,
tudi nepokoju mesta ni novica, da jo ljubim.
Ve že roža, ki pri poti, koder draga hodi, rase,
ve že, ki nad potjo leta tica, da jo ljubim.
Ve že mokri prag nje hiše, vsaki kamen blizu njega,
in on ve, ki mimo vodi me stezica, da jo ljubim.
Ve že vsaka stvar, kar vedet' in slišati od mene,
in verjeti noče draga mi devica, da jo ljubim.

Iz sonetov nesreče:

O Vrba, srečna, draga vas domača,
kjer hiša mojega stoji očeta;
da b' uka žeja me iz tvoj'ga sveta
speljala ne bila golj'fiva kača!

Ne vedel bi, kako se v strup prebrača
vse, kar srce si sladkega obeta;
mi ne bila bi vera v sebe vzeta,
ne bil viharjev notranjih b' igrača!

Zvesto srce in delovno ročico
za doto, ki jo nima milijonarka,
bi bil dobil z izvoljeno devico;

mi mirno plavala bi moja barka;
pred ognjem dom, pred točo mi pšenico
bi bližnji sosed varoval - svet' Marka.

Novi škofiji v Sloveniji?

Delo, 17. december 2004

Alojz Uran, foto: Matej Družnik

Obstaja veliko možnosti, da bo Slovenija v prihodnjih letih dobila dve novi škofiji, in sicer v Novem mestu in v Celju, verjetno pa tudi v Murški Soboti, je v pogovoru za oddajo Radia Slovenije Studio ob 17-ih povedal ljubljanski nadškof in metropolit **Alojz Uran**. Ob tem je zatrdil, da Vatikan glede odločitve o škofijah nima prevladujoče besede, saj bo odločitev o prihodnjem številu škofij v veliki meri odvisna tudi od slovenskih škofov.

Kot je ocenil nadškof, število vernikov, ki jih je pokazal zadnji popis prebivalstva, ni realno in se hitro spreminja. Na odločitev o pripadnosti lahko namreč vpliva še neka ostra izjava v javnosti.

Nadškof Uran optimističen glede nadaljevanja pogovorov z državo

Ljubljanske novice, 24. december 2004

Na božični dan sta minila natanko dva meseca od objave imena novega ljubljanskega nadškofa in metropolita. Alojz Uran je vodenje ljubljanske nadškofije in metropolije formalno prevzel 5. decembra. Kot njegovo prednost mnogi omenjajo, da je razmere in ljudi, ki delujejo v okviru Cerkve, dobro spoznal kot ljubljanski pomožni škof. Neznanka mu niso tudi odprta vprašanja, ki jih želi Cerkev dogovoriti z državo, saj je pred leti vodil prvo krovno komisijo cerkvene strani v pogovorih z državo. Pravi, da je ta zbrala kar veliko materiala, ki je na voljo tudi danes. Na podlagi že dorečenega, nadgrajenega s t.i. Vatikanskim sporazumom ter ob pomoči

Po njegovem bi bilo treba za pravilno upoštevati neko vmesno število vernikov. Po podatkih slovenskih župnij je v državi kar 80 odstotkov prebivalcev pripadnikov rimskokatoliške cerkve. V Sloveniji je pripadnikov omenjene cerkve realno okoli 60 do 65 odstotkov, pa ocenjuje novi nadškof.

Vprašanje poučevanja verouka v šolah pa je bilo po prepričanju Urana v preteklosti zelo spolitizirano. "To je stvar nekega dogovora, ki bi imel podlago tudi v Vatikanskem sporazumu," je ocenil nadškof.

Uran glede gradnje džamije meni, da bi bil za Slovenijo primernejši t.i. švicarski model, po katerem so v Švici namesto džamije zgradili večje število molilnic. To je sicer samo mnenje nadškofa, ki po njegovem izraža tudi večinsko mnenje vernikov, medtem ko bodo dokončno odločitev sprejele ljubljanske mestne oblasti, politiki in na koncu tudi islamska skupnost, je dejal Uran. Ob tem pa bi bilo po njegovem mnenju treba upoštevati načelo recipročnosti, kar pomeni, da bi morali upoštevati, kakšne pravice imajo oz. kaj je dovoljeno krščanski skupnosti v pretežno islamskem okolju, kot je na primer Sarajevo.

strokovnjakov, ki so že delali na tem področju, bi lahko pogovore z državo nadaljevali. Kot je dejal za STA, je cerkvena stran nanje pripravljena. Predsednik Slovenske škofovske konference (SŠK) je sedaj mariborski škof Franc Kramberger, predsednik Komisije pri SŠK za urejanje odnosov z državo je mariborski pomožni škof Anton Stres. Sam pa "ima upanje" ter pričakuje, da se bo - ko se bodo po prevzemu oblasti stvari malo uredile na vladni strani - ta proces tudi začel.

Po imenovanju za nadškofa se je Uran že srečal tako s predsednikom republike Janezom Drnovškom, kot tudi predsednikom vlade Janezom Janšo. Prvi vtisi so pozitivni. Predsednik Drnovšek

želi, da bi se stvari urejale tako, kot je predvideno s sporazumom, in da bi se reševanje še odprtih zadev čim prej nadaljevalo. Premier Janša je izrazil željo po ureditvi odnosov ter po čimprejšnji vzpostavitvi neke službe, ki bi ta vprašanja redno obravnavala, je povedal nadškof. Ob tem je poudaril, da gre za stalen proces, za potrpežljivo, vztrajno iskanje najboljših rešitev. Ni namreč mogoče "enkrat za vselej vsega rešiti", najprej se je treba lotiti najbolj aktualnih vprašanj.

Vatikanski sporazum nadškof ocenjuje kot dober temelj; sporazum opredeljuje, da gre za dva pravna subjekta, ki imata vsak na svojem področju svojo zakonodajo, dolžnosti in pravice. Ker pa na mnogih področjih delata za iste ljudi, morata tudi sodelovati. Obenem je že v samem sporazumu nakazano, da se predpostavlja nadaljevanje pogovorov in urejanje še odprtih vprašanj. Med tistimi, ki bi se jih morali lotiti najprej, je nadškof omenil urejanje statusa duhovnikov in redovnikov. Potrebno bo odgovoriti, kakšno vlogo imajo v našem skupnem življenju, kakšen je pomen njihovega kulturnega in vzgojnega delovanja in v tej zvezi, ali je država dolžna sodelovati pri vzdrževanju teh ljudi, ki skrbijo za določen odstotek otrok, mladih, za vzgojo, ki pomagajo ljudem pri osmišljanju njihovega življenja.

Poleg skrbi za "duhovni fluid, za ohranjanje duhovnega bogastva, ki ga nek narod sprejema iz prejšnjih rodov," pa skrbijo tudi za ohranjanje sakralne dediščine. To dvoje - živa duhovnost in vzgojno-kulturna dejavnost Cerkve - je namreč med seboj povezano, je dejal Uran in poudaril, da je Slovenija prepoznavna tudi po velikem ševilu cerkvic po naših gorah, ki so na nek način zraščene z naravo. "To veliko bogastvo bomo verjetno lahko tudi tržili - danes, ko se vse trži. Lahko so oaze miru, duhovnega poglobljanja, povezave z naravo." Te cerkvice so sorazmerno dobro vzdrževane; poskrbi se, da se uredi fasada, prekrije streha, uredijo strelovodi itd. Vendar pa so v cerkvah dragocenosti, ki jih je treba spomeniško-varstveno zavarovati, pa tudi zaščititi pred krajo.

Predlog za uvedbo nekakšnega kulturnega davka oziroma t.i. kulturnega evra, kot ga poznajo v

sosednji Italiji, se mu zdi dober. Gre za sistem, kjer vsi državljani plačujejo za kulturno dejavnost, v tem okviru pa se lahko vsak odloči nameniti denar za eno od predvidenih področij, med njimi za verske skupnosti. "Mnogi pravijo, kako je Cerkev bogata," ob omembi gozdov, s katerimi razpolaga Cerkev, razmišlja novi nadškof, sam pa dodaja, da so gozdovi zagotovo neko trajno bogastvo, a je dohodek, ki ga dajejo, za vso dejavnost Cerkve premalo. Zadnji podatki tako na primer kažejo, da vsi gozdovi, ki jih ima ljubljanska nadškofija, na leto prinesejo 80 milijonov tolarjev. Zgodba z denacionalizacijo zaradi pritožbenih postopkov še ni povsem zaključena.

Nadškof si želi ureditve vprašanja pastorage v nekaterih okoljih, na primer v vojski, policiji, tudi v zaporih, bolnišnicah, domovih za ostarele. Nekaj je bilo že doseženega, a bi morali stvari še doreči. Želijo si, da bi bila tudi duhovna oskrba, posebno v bolnišnicah in domovih za ostarele, obravnavana kot del redne oskrbe. Kot takšno pa bi jo ob pomoči države morali na nek način ovrednotiti. Duhovnikom država sicer že sedaj plačuje del osnove za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje. Vendar je to sorazmerno majhen del, duhovniki, ki delujejo v bolnišnicah, pa so v primerjavi s tistimi v župnijah v drugačnem položaju, saj slednjim z darovi pomagajo tudi verniki.

V odgovoru na vprašanje o umeščanju verouka v slovenski šolski prostor je nadškof pojasnil, da je želja Cerkve, da bi verski pouk oziroma predmet o verstvih postal del šolskega predmetnika kot eden izmed možnih izbirnih predmetov, kjer bi sodelovala tudi Cerkev oziroma druge verske skupnosti, pač proporcionalno glede na njihovo navzočnost v Sloveniji. "Pravičnost je, da se upošteva tudi številčnost, proporcionalni vidik," meni nadškof. Teološka fakulteta ima po njegovih besedah strokovnjake, ki bi lahko pripravili določene vsebine za čim bolj objektivno predstavitev pojava vere in verstev v zgodovini. Zgodovina je zaznamovana z verstvi in religijami, zato tudi slovenske kulture in zgodovine ne moremo razumeti, če ne poznamo osnov fenomena verstva, še pojasnjuje nadškof.

Po njegovih besedah bi po drugi strani otroci iz vernih družin še vedno obiskovali cerkveni verouk v župnijah.

Ob podatkih iz zadnjega popisa, ki kažejo na upad katolikov v Sloveniji, nadškof ugotavlja, da je verjetno to tudi posledica vprašanj, ki so se pojavljala v času popisa. župnijski podatki o številu krščenih otrok se gibljejo okrog 80 odstotkov, čeprav je delež tistih, ki vero dejansko prakticirajo, seveda veliko manjši. Na vprašanje o sodelovanju z drugimi verskimi skupnostmi pa odgovarja, da imajo danes vse verske skupnosti v svetovnem merilu veliko poslanstvo v prizadevanju za mir. Velik izziv so tudi vprašanja skrbi za naravo, ki je vse bolj onesnažena, predvsem pa velike krivice med bogatimi in revnimi. "Tu imajo vse vere veliko več skupnega, kot je tistega, kar nas razdvaja. Mislim, da gre za neko novo obdobje, ko se bomo morali ne le kristjani, ampak tudi druge verske skupnosti povezati med seboj in delati za rešitev človeka in človeštva."

Skrb za spoštovanje in varovanje življenja postavlja nadškof na prvo mesto. "Mislim, da je poslanstvo Cerkve predvsem, da življenje sprejemamo z radostjo, ga znamo ceniti, se ga veselimo, predvsem pa je pomembno upanje, da je življenje močnejše od smrti." Zato se bo Cerkev vedno zavzemala za varovanje življenja, posebej najbolj neboljšenega: življenja pred rojstvom in življenja človeka, ki umira oz. ki odhaja in ki ga danes marsikdaj ne cenimo dovolj. Prizadevati si moramo, da bi življenje spoštovali. Brez tega spoštovanja ni spoštovanja človeka, kaj šele spoštovanja mrtvih.

Pastirsko pismo slovenskih škofov o vlogi kristjanov v družbi

STA, 6. februar 2005

Duhovniki bodo pri današnjih nedeljskih mašah brali drugi del pastirskega pisma, ki so ga za postni čas pripravili škofje rimskokatoliške cerkve na Slovenskem. Potem ko so minulo nedeljo razmišljali o vlogi laikov v Cerkvi, je drugi del pastirskega pisma namenjen vlogi kristjanov v družbi.

Vsakodnevne informacije, ki prihajajo k ljudem prek časopisov, televizije, interneta so večinoma negativno obarvane, kar v notranjosti človeka pušča neko sled, žalost, strah, vtis, da v svetu ni nič več lepega. "Prepričan sem, da je danes v svetu veliko več lepega kot negativnega," nasprotno pravi Uran. Medijska odgovornost je po njegovem tudi v tem, da bi morali posredovati čim širši spekter pogledov, ki osvetljujejo določen problem in, ko gre za cerkev oziroma verske skupnosti, omogočiti tudi tej strani, da predstavijo svoj pogled na življenje. Pomembno je, "da ima vsak možnost povedati svoje razloge, boriti se za svoj pogled, ga zagovarjati, biti zvest samemu sebi". Hkrati pa je pomembno tudi, da ne sovraži človeka, ki je drugačnega mnenja.

"Če skušamo Cerkev, krščanstvo ali katerokoli drugo versko skupnost, ki si prizadeva za dobro, čim bolj izničiti, je to škoda za vse," je prepričan nadškof, ki se je sam sicer že pojavil pri vrhu ene od lestvic priljubljenih Slovencev. Pravi, da želi biti predvsem zvest sam sebi in Bogu in se z merjenji priljubljenosti ne obremenjuje, saj sta "cvetna nedelja in veliki petek zelo blizu". Zunanje stvari imajo svoj pomen, vendar jim prevelike teže ne daje. Ob Božiču si tako želi, da bi ljudje bolj začutili, da je nekaj aktualnega tudi danes in ne gre zgolj za spomin na nek dogodek izpred 2000 let. Komercializacija Božiča, ki se začneja že mesec dni pred pravim praznovanjem, namreč lahko z obdarovanjem prinese nekaj veselja, ne more pa človeka globoko nagovoriti. Želel bi si, da bi kristjani resnično doživeli praznik Božiča, njegovo sporočilo, da Bog prihaja v na prostor, da bi bil ljudem blizu.

Pri oblikovanju družbenega življenja je treba izhajati iz družbenega nauka Cerkve. Temeljna vrednota kristjanovega življenja je družina, so zapisali škofje, ki se zavedajo, pred kakšne preizkušnje je danes postavljena krščanska zakonska zveza in družina. Razpoloženje v družbi jima ni naklonjeno, načenjajo ju notranji razdori,

pomanjkanje dialoga, sporazumevanja med zakonci ter med starši in otroki. "Toda vse to nas ne more odvrniti od prepričanja, da sta zakon in družina tako neprecenljivi vrednoti, da ju moramo rešiti in jima vrniti prvobitno vrednost in dostojanstvo." Družina je namreč edinstvena in nenadomestljiva vrednota za razvoj osebnosti, družbe in same Cerkve.

Takšno medčloveško družbeno povezavo mora kristjan uveljavljati v družbenem, političnem in gospodarskem življenju. "Kristjan tudi ne more živeti nekakšnega svetobežnega in intimnega krščanstva, ampak je poklican, da ga uresniči in uveljavi v svojem vsakdanjem življenju in družbi. Temu rečemo utelešeno krščanstvo." Kristjani, še posebej tisti, ki imajo v rokah sredstva odločanja

in upravljanja, si morajo v prvi vrsti prizadevati za razrešitev najtežjih problemov naraščajoče brezposelnosti in številnih krivic zaradi nepravilne razporeditve kapitala in dela. Kristjani naj se zavedajo, da družbeno in socialno delovanje ni nekakšen "dodatek", temveč da je to prostor njihovega krščanskega življenja. Branili naj bi tudi pravo lestvico vrednot, ki se danes zdi zabrisana, so v pastirsko pismo še zapisali škofje.

Postni čas se sicer v katoliški cerkvi začenja na pepelnično sredo - letos 9. februarja. To je čas priprave na praznovanje velike noči, čas spokoritve, ko si verni s poglobljeno molitvijo, postom in dobrimi deli prizadevajo za okrepitev duhovnega življenja.

Papežev zdravje stabilno

Delo, 2. februar 2005

Papeža Janeza Pavla II. so zaradi težav z dihanjem sprejeli v bolnišnico, saj se mu je med prebolevanjem gripe vnel sapnik, kar so zdravniki tudi uradno potrdili. V rimski katoliški bolnišnici Gemelli so ga zdravili že leta 1981 po neuspešnem poskusu atentata. Sicer pa je 84-letni papež "*dokaj dobro*" preživel noč.

Italijanski minister za zdravje **Girolamo Sirchia** je po obisku bolnišnice izjavil, da papež okreva. "*Zdravniški izvidi govorijo resnico. Povsem odgovarjajo stanju, v kakršnem se nahaja sveti oče. Papež okreva. Zdravniki so optimistični,*" je izjavil Sirchia, ni pa želel povedati, če je osebno obiskal poglavarja rimskokatoliške cerkve. "*Ni razloga, da bi se vznemirjali glede zdravja papeža,*" je pred tem povedal tiskovni predstavnik Vatikana **Joaquin Navarro-Valls**. Navarro-Valls je zanikal navajanje italijanskih medijev, da se papež nahaja na oddelku za intenzivno nego. Kot je dejal, se nahaja v sobi, ki je rezervirana posebej zanj.

V poročilu o "*papeževem trenutnem stanju*" je Navarro-Valls pojasnil, da so papežu v bolnišnici ponoči nudili pomoč pri dihanju, "*kar je omogočilo stabilizacijo zdravstvene slike*". "*Kardiorespiratorna in metabolična raven sta trenutno znotraj normale. Diagnoza, ki so jo postavili v torek zvečer, je torej potrjena,*" je dodal Navarro-Valls.

Vatikanski tiskovni predstavnik je tudi povedal, da je bil papež vedno pri zavesti. Še vedno naj bi imel nekoliko povišano telesno temperaturo, vendar je kljub temu iz bolniške postelje sodeloval pri maši. Sicer pa bo najverjetneje ostal "*še nekaj dni*" v bolnišnici, je povedal Navarro-Valls. "*A o tem bodo seveda odločali zdravniki,*" je dodal. Papež sicer trpi za parkinsonovo boleznijo, ki je verjetno še otežila prebolevanje gripe.

Papeža so po Vallsovih besedah v bolnišnico odpeljali le iz previdnosti. "*Odhajam domov. Položaj je miren,*" je še dejal Navarro-Valls, ki se je osebno mudil v bolnišnici. Papež je bil nazadnje

v javnosti v nedeljo, ko je z okna nad trgov Sv. Petra spustil goloba miru, Vatikan pa je za naslednjih nekaj dni odpovedal vse njegove obveznosti.

Tudi italijanski zunanji minister **Gianfranci Fini** je potrdil, da se papeževo zdravje izboljšuje. Na skupni konferenci z britanskim kolegom **Jackom Strawom** je Fini poleg tega pohvalil papeža, saj povsod po svetu uživa veliko spoštovanje tako pri katolikih kot nekatolikih. In to zaradi tega, ker neumorno poudarja pomen vrednot, povezanih s človeškim dostojanstvom, je dejal Fini. *“Kar pa se tiče njegovega zdravja, smo zjutraj prejeli zdravstveno poročilo, s katerim smo lahko zelo zadovoljni,”* je še dodal Fini.

Straw je zatrdil, da ga je novica o papeževi boleznih šokirala, nato pa mu z besedami izkazal

čast. *“Papeža pozdravljamo ne samo zaradi njegovega verskega poveljevanja, pač pa tudi vloge, ki jo je imel pri širitvi Evropske unije, njegove vloge pri širjenju vrednot demokracije in varnosti po vsem svetu,”* je dejal Straw.

Tudi od drugod prihajajo želje za čimprejšnje okrevanje 84-letnega svetega očeta. Poljski premier **Marek Belka** je papežu v imenu poljskega naroda začel čimprejšnje okrevanje. Tudi Bela hiša je papežu zaželela čimprejšnje okrevanje. *“Naše misli in molitve so s svetim očetom. želimo mu takojšnje okrevanje,”* je izjavil tiskovni predstavnik Bele hiše **Scott McClellan**.

Papežu je hitro okrevanje zaželela tudi Slovenska škofovska konferenca, ki je ob tem vernike pozvala, naj molijo za izboljšanje njegovega zdravja.

Papež naj bi ostal v bolnici dlje kot načrtovano

STA, 9. februar 2005

Papež Janez Pavel II. bo po neuradnih podatkih v bolnišnici ostal dlje časa, kot je bilo načrtovano. Kot so danes poročali italijanski mediji, naj bi ga

s klinike v Rimu odpustili šele konec tedna, saj zdravljenje napreduje počasi, je poročala nemška tiskovna agencija dpa.

Papež še danes iz bolnice

Delo, 10. februar 2005

Papež Janez Pavel II. bo še danes zapustil bolnico Gemelli, v katero so ga 1. februarja prepeljali zaradi dihalnih težav. To je povedal papežev predstavnik za stike z javnostmi **Joaquin Navarro-Valls** in dodal, da so se dihalne težave 'svetega očeta' izboljšale. Nemški teolog **Hans Küng** je že zjutraj zahteval papežev odstop. *“Papež*

bi moral odstopiti zaradi potreb Cerkve. In ta trenutek je napočil, Cerkve potrebuje papeža, Janez Pavel pa svojemu delu trenutno ni kos. Tako ne moremo nadaljevati.” Velja povedati, da so švicarskemu teologu Küngu zaradi njegovega negativnega stališča do papeža odvzeli licenco za poučevanje teologije.

SLOVENCİ POČASI IZUMIRAJO V SVOJI LASTNI DRŽAVI

Povzeto po Ljubljanskih novicah, 6. februar 2005

Kot poroča Statistični urad RS v svojem poročilu, je bil za leto 2003 "...naravni prirast negativen. Naravni prirast v državi na letni ravni je sicer negativen že od leta 1997, selitveni prirast državljanov Slovenije pa od leta 2000" - kar je 'po naključju' isto obdobje, ko je vladi predsedoval **Anton Rop** – op. ur. "Tudi tokrat so med 'selilci' prevladovali tujci: med priseljenimi jih je bilo 86.3 odstotka (od teh jih je bilo 80.5 odstotka državljanov nekdanje SFRJ)... Vsako leto se več

otrok rodi materam, ki niso poročene (7335 otrok leta 2003). Delež teh rojstev je presegal 42 odstotkov in se povečuje vzporedno z naraščanjem števila zunajzakonskih skupnosti."

P.S. Urad ne zbira statistike o namernih splavih, a izvedenci na tem področju sumijo, da je Slovenija v tem ena od vodilnih v Evropi. Po zadnjih uradnih podatkih je imela Slovenija 1. oktobra 2004 1,998,700 prebivalcev in od teh je bilo 9.8% tujcev.

Za razmišljanje

M. J.

Prepričani smo, da bo naše življenje lepše, ko bomo poročeni, ko bomo imeli prvega otroka ali drugega. Potem smo razočarani, ker so naši otroci premajhni, zaradi tega ali onega menimo, da bo boljše, ko bodo odrasli. V nadaljevanju smo ogorčeni zaradi njihovega mladostniškega obnašanja. Prepričani smo, da bomo bolj srečni, ko bodo prebrodili to starost. Mislimo, da se bomo počutili bolje, ko bo naš partner rešil svoje probleme, ko bomo zamenjali avto, ko bomo šli na čudovite počitnice, ko ne bomo več prisiljeni delati.

Toda, če ne bomo pričeli s polnim in srečnim življenjem zdaj, kdaj bomo? Vedno se moramo spopadati s težavami vseh vrst. Zato je treba sprejeti to realnost in se odločiti biti srečen, ne glede na to, kaj se bo zgodilo. Alfred Souza pravi. »Zelo dolgo časa sem imel občutek, da se bo moje življenje kmalu začelo ...pravo življenje! Toda vedno so bile ovire, ki jih je bilo treba premagati spotoma, nekaj nerešenega, nek posel, ki je zahteval še več časa, dolgovi, ki še niso bili poravnani. Potem bi se življenje začelo. Nazadnje sem razumel, da so bile te ovire življenje».

Ta način zaznavanja stvari nam pomaga razumeti, da ne obstaja sredstvo, da smo srečni, ampak je sreča sredstvo. Posledično moramo okušati vsak trenutek našega življenja in okušajmo ga še bolj, če ga lahko delimo z nam drago osebo, z osebo zelo drago za preživljanje skupaj dragocenih trenutkov življenja. In spomnimo se, da čas ne čaka nikogar. Zato prenehajmo čakati, da bomo končali šolo, da se bomo vrnili v šolo, da bomo shujšali 5 kg, da se bomo zredili za 5 kg, da bomo imeli otroke, da jih bomo videli, ko bodo odšli od doma. Prenehajmo čakati, da bomo začeli delati, da bomo šli v pokoj, da se bomo poročili, ločili. Prenehajmo čakati petek zvečer, nedeljsko jutro, poletje, jesen ali zimo, da bomo imeli nov avto ali novo hišo. Prenehajmo čakati, da bomo zapustili to življenje, da se bomo ponovno rodili in se odločimo, da ni boljšega trenutka, da bi bili srečni kot je ta trenutek. Sreča in radosti življenja

niso cilji, temveč eno potovanje. Misel za danes: delajmo, kot da ne potrebujemo denarja; imejmo radi, brez misli na to, da bomo lahko trpeli; plešimo, kot da nas nihče ne gleda.

Razmislimo trenutek. življenje je zelo kratko! Ti, na katerem seznamu si? Ne veš. Dovolj mi, da ti pomagam ...nisi med slavnimi, vendar si med tistimi, ki se jih spomnim, da jim pošljem to sporočilo.

“Pred nekaj leti, na para olimpijskih igrah v Seattlu, je bilo devet atletov, vsi mentalno ali fizično prizadeti, pripravljenih na startni črti na 100 metrov. Ob strelu pištole so pričeli tekmovanje, ne vsi s tekom, toda z željo, da bi prišli na cilj in zmagali. Medtem, ko so tekli, je majhen deček padel na asfalt, naredil nekaj kozolcev in pričel jokati. Ostalih osem je slišalo fantka jokati. Upočasnili so in se obrnili. Ustavili so se in se vrnili nazaj ...vsi. Neka deklica z Downovim sindromom se je usedla poleg njega in ga začela poljublja in govoriti: »Se sedaj počutiš bolje?« Takrat se jih je vseh devet objelo in odšli so proti ciljni črti. Vsi na stadionu so vstali in ploskanje je trajalo nekaj minut. Ljudje, ki so bili prisotni, še vedno pripovedujejo zgodbo.

Zakaj? Ker v naši notranjosti vemo, da gre najvažnejša stvar v življenju onstran zmage za nas same. Pomembna stvar v tem življenju je pomagati drugim zmagati, tudi če to pomeni upočasniti in spremeniti naš tek.

Dragi rojaki, dragi dobrotniki Viktorija fonda.

Milena Soršak

Z veseljem in hvaležnostjo vam sporočam, da smo z vašo darežljivostjo tik pred prazniki omogočili instaliranje dvigalne naprave za Sarah Žagar. Družino sem obiskala v začetku novega leta in ob tej priliki sta nastali priobčeni fotografiji. Marianne in Ed sta mi ganjena pripovedovala, kako jima priprava olajšuje

kopanje Sarah, še več, kar praktično sta mi pokazala, kako to deluje. Najprej sta jo posedla na sedežni del kar na vozičku, potem smo po ozkem hodniku

prišli do kopalničnega vhoda. Vrata so preozka, da bi mogla z vozičkom v kopalnico, zato jo morata privezati na dvigalno napravo kar na hodniku. Tukaj sta potrebna oba, vsaj za sedaj, da jo z dvigalno napravo previdno dvigneta in pri tem pazita, da se ne bi udarila ob vrata ali vratni okvir. S pritiskom na gumb jo dvigalo pripelje prav do banje, z drugim pritiskom pa jo spusti v vodo, kjer sedaj lahko varno in mirno cofota.

Viktorija Grzinčič je bila pred prazniki operirana na nogah, prihodnjič vam bom kaj več napisala o njej in njenih potrebah.

Dragi rojaki. Iskrena hvala za finančno pomoč, s katero omogočate lepši vsakdanjik Sarah Žagar, Viktoriji Grzinčič in Sarah Evans. Svoj dar lahko pošljete na naslov: Belokranjski klub – 4116 Tapestry Trail, Mississauga, ON L4W 4B7, oddaste ga lahko tudi v obeh slovenskih bankah ali meni. Poslali vam bomo potrdilo za davčno olajšavo.

Tempora mutantur et nos mutamur in illis

Časi se spreminjajo in mi z njimi

Prostori bivšega Slovenskega informacijskega centra, katere je med borbo za osamosvojitve Slovenije leta 1991 dal brezplačno na razpolago naš znani mecen g. Jože Kastelic, so bili letos prenovljeni v radijski studio za oddaje radia Glas kanadskih Slovencev. Za obnovitev prostorov je bil odgovoren g. Lojze Kocjančič in Vse-Slovenski Kulturni Odbor se obema iskreno zahvaljuje.

Louie Mavec - tehnik

Sedijo: Maria Jevnišek, Tjaša Škof, Milica Muhič, Milena Soršak in Mimi Radovan. Stojijo: Dare Kristan, Louis Mavec, Darko Medved in Leander Škof

Petdesetletnica cerkve Marije Pomagaj

Anica Resnik

Letos bo poteklo šestdeset let odkar smo zadnjič v mladosti obiskali domačo cerkev in poslušali zvonove po slovenski zemlji. V tisočih smo odšli od doma v begunstvo, v tuje kraje z upanjem, da nam luč svobode sveti v neznano, z vernim srce in rožnim vencem v rokah v dneh, ko nam je po neskončni božji previdnosti bilo ohranjeno življenje.

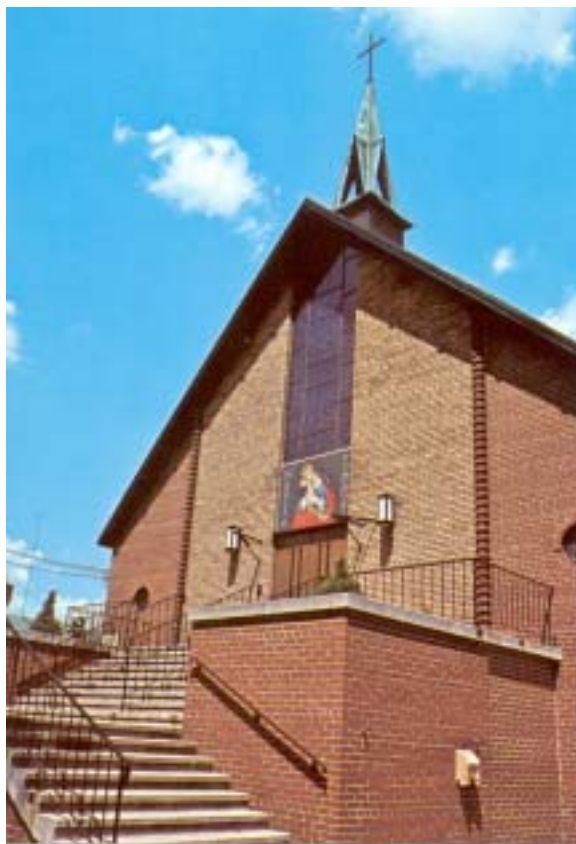
Na Vetrinjskem polju v cerkvi pred Marijinim oltarjem smo v molitvah in solzah preživljali tragične dni strašne izdaje naših bratov, sinov, očetov in mož.... Potem smo se razšli po avstrijskih taboriščih... ljudje brez doma, imena in pravic, DP's... V letih 1945 do 1948 smo s pomočjo ameriških in britanskih dobrodelnih organizacij začeli bolj človeško živeti. V Spittalu ob Dravi je v eni izmed taboriščnih barak kmalu nastala kapela s podobo brezjanske Marije Pomagaj v oltarju. Spet smo praznovali nedelje, Božič, Velikonoč, Telovo procesijo... Po treh letih smo se znašli v novem svetu. Pred nami je bilo novo življenje. Želeli smo živeti v domačem smislu, v družinah pod božjim In Marijinim varstvom.

Tako je že leta 1949 med torontskimi Slovenci zaživela ideja lastne župnije in slovenske cerkve. 1. marca 1950 na prvem sestanku za gradnjo cerkve se je zbralo sto ljudi. Z darovi, zglednim življenjem in rednim obiskovanjem nedeljskih maš

najprej v poljski in pozneje v cerkvi Karmelske Matere božje, z ustanovitvijo župnije Marije Pomagaj. Z novimi družinami so Slovenci kmalu prepričali torontskega nadškofa kardinala McGuigana, da je dovolil zidanje cerkve.

8. decembra 1954 je škof dr. Gregor Rožman daroval prvo mašo v novi cerkvi in tam 12. decembra birmal 22 otrok. 19. decembra 1954 pa jo je kardinal McGuigan blagoslovil. 5. junija 1955 je sedanji torontski nadškof kardinal dr. Alojzij Ambrožič daroval svojo prvo novo mašo v cerkvi Marije Pomagaj. Začenja se župnijska kronika.

Petdeset let je minilo od tistih prvih slovesnosti. V dneh letošnje božične duhovne priprave smo praznovali zlati jubilej naše ljubljene Marije Pomagaj,

znance in prijatelje pri kavi v dvorani, se veselimo družinskih praznikov in se ob duhovnikovi molitvi in blagoslovu poslavljamo od svojih dragih ob koncu njihovega zemeljskega življenja. Hvaležni smo Bogu za naše duhovnike, ki nam v domačem jeziku posredujejo zaklade vere in božje besede.

V tem času se spominjamo še drugega pomena naše župnije: slovensko kulturno središče. V cerkveni dvorani se je zbirala naša mladina k učenju slovenskega jezika, spoznavanju domovine

kjer se vedno počutijo doma, prejemamo duhovno moč in tolažbo, po nedeljskih mašah srečujemo

svojih staršev in se vzgajala v skavtski organizaciji. Na gledališkem odru je društvo Baraga in pozneje

Slovensko gledališče prirejalo igre slovenskih in evropskih dramatikov. Č. g. Tone Zrnec je v času svojega delovanja pri Mariji Pomagaj s svojim mladinskim zborom prirejal mladinske igre in glasbene festivale, katerih čar še danes odmeva v naših srcih. V letih 1969 do 1974 je naša mladina, nastopajoča v folklorni skupini Nagelj, v času torontskega mednarodnega festivala v slovenski dvorani na Manning Ave. oznanjala slovensko ime

vsemu mestu. V juliju 2002 so slovenski romarji v dneh svetovnega mladinskega kongresa v Torontu zborovali v naši dvorani in prinesli pozdrave iz domovine.

Letos 19. decembra (2004) v nedeljo po sveti maši, ki jo je bral voditelj božične priprave koperski škof dr. Jurij Bizjak, pri slavnostnem kosilu, ki so se ga udeležili še čč. gg. Ivan Plazar, dr. Jože Plevnik, Roman Travar in Frank Turk, smo poslušali kulturni program in skioptične slike iz življenja župnije. Pele so članice zbora Plamen in kvintet Ventus iz Vipave. Skupina pevk nekdanjega dekliškega zbora Toneta Zrnca, ki jo v zadnjem desetletju vodi Silvija Ovcjak Kolarič je s svojim petjem ganila naša srca, da so v tihem molku hvalila Boga za mnoge zlate čase v župniji Marije Pomagaj. Anica Bajt Kranjec se je v uvodni besedi zahvalila ustanovitelju zbora odsotnemu g. Zrnecu, ki je v naši mladini vzgajal slovensko zavest, ljubezen do Boga in Marije. Za to posebno priliko se je zahvalila še župniku Tinetu Batiču, da spet zapojejo in razvesele svoje starše.

V pesmi *Marija pomagaj nam sleherni čas* je odmevala srčna molitev vernega ljudstva. Nad množico gostov pri prazničnih mizah, ob skupnem petju in imenovanju zaslužnih župljanov so nas visoko nad odrom spremljale besede **“Kaj vse je Bog storil za nas”...**

Njemu hvala in slava vekomaj!!!

Od zadnjega srečanja na teh straneh smo se poslovili od božičnih praznikov in stopili v leto 2005.

V nedeljo pred svojih godom je dobri sveti Miklavž obiskal naše otroke v dvoranah pri Mariji Pomagaj in Brezmadežni. S svojo tradicijo obdarovanja in dobrote nas je pripravil za prihajajoče praznike.

Adventni venec s stirimi svečami pred oltarjem v štirih tednih oznanja prihod Odrešenika in nas pripravlja na njegov sprejem.

Koprski škof dr. Jurij Bizjak je prišel k torontskim Slovencem, da nam pomaga doživeti spomin Jezusovega rojstva v dobri duhovni pripravi.

19. decembra smo slovesno praznovali jubilej prve slovenske cerkve v Kanadi. 18. decembra se je tej slovesnosti pridružil torontski nadškof, kardinal dr. Alojzij Ambrožič z darovanjem svete maše ter nagovorom. Škof Jurij je naslednji teden vodil duhovno božično pripravo pri Brezmadežni.

Na sveti večer smo pri večerni liturgiji poslušali naše mlade pevke zbora Plamen. Cerkev se napolni z mladimi družinami. Otroci nastopajo v živih jaslicah, berejo besedila in prošnje pri maši. Pri Mariji Pomagaj je Amanda Stefenyk s pomočjo Adele in Roberta Stajana v skupini malih dečkov in deklic predstavila originalno božično sceno jaslic in pastirčkov. Letošnja posebnost je bilo opisovanje različnih narodnostnih običajev pri jaslicah... predvsem evropskih, ki se nam predstavljajo v oblekah in predmetih.

V dolgih zimskih večerih pred Božičem zažari mesto v prazničnih barvah božičnih dreves, okrašenih hiš in trgovskih izložb. V blišču ter sijaju modernega božičnega sveta živi še vedno ideja dobrote in ljubezni, prijateljstva... ki nam kristjanom pomeni rojstvo Boga Odrešenika...

Na Štefanovo praznujejo naši prekmurski Štefani in Štefke. Pri Mariji Pomagaj nas po maši povabijo v dvorano na kavo ter pomenek. Za Novo leto je

čedalje bolj prijetno vasovati pri domačih in prijateljih.

V nedeljo 30. januarja smo k Mariji Pomagaj povabili Darkota Medveda, da nam s skioptičnem predavnjem pokaže svoj pohod na Triglav, kar je nekaj svetovno edinstvenega za invalida z eno nogo. Pohvalili smo ga z glasnih ploskanjem, članice KZL pa so mu poklonile svoj dar za Dom Lipa.

Po Svetih treh kraljih se noč začne umikati dnevu... v večernih urah se sonce pozneje poslavlja na zahodu. Že se oglašajo ptički v živih mejah, visoko v drevesnih vejah se najdejo prazna gnezda, kardinal razkazuje svojo žlahtno barvasto obleko, veverice iščejo družbo in sneg kopni... jutri bo spet zima in sneg — smo še v februarju...

5. februarja je odbor Slovenskega letovišča priredil pustni banket v dvorani Brezmadežne z izrednim uspehom. Vstopnice so bile razprodane že par tednov pred banketom. Po izvrstni večerji, ki jo je s svojimi pomočnicami pripravila Marija Soršak, ob prijetni glasbi orkestra Murski val se je zbrala naša mlada družba iz Toronta do Hamiltona ter St. Catharines.

Nedelja 6. februarja je bila pri Mariji Pomagaj v znamenju pusta in misijonarjev. Po maši je bilo kosilo v dvorani, ki ga je organiziral Marjan Žejen za pomoč svojima domačinoma, bratoma Bajc, misijonarjev na afriški Slonokoščeni obali. Kuhale so naše pridne prekmurske gospodinje. Spet polna dvorana gostov pri mizah, kjer so nam postregli z domačo hrano, pustno ocvirkovico in krofi. Za zabavo je dodal Marjan še harmoniko, pevca Vrhovnik in Smrekar pa še par slovenskih popevk.

9. februar. Pepelnica – začetek posta... več en opomin za red in smisel našega življenja, da v miru, medsebojnem razumevanju ter pomočjo živimo svoj čas na zemlji.

40. obletnica društva "Slovenski Park"

Pripravila iz društvenega arhiva Milica in Štefan Muhič

Društvo Slovenski Park je severovzhodno ob križišču Ontarijskih avto cest št. 401 in št. 6 v mestu Cambridge. V štiridesetih letih smo si nabrali ogromno izkušenj. Vodstvo se je menjalo, nekateri člani so odhajali, medtem ko so novi prihajali. Prestavljali smo slovese in dobrodošlice. Ob 40. obletnici društva pa smo ugotovili, da je ta proces normalen, začaran krog vsakega društvenega življenja. Vse nas člane, ki smo pri društvu že dolga leta, je ta začarani krog samo okrepil. Skozi solze smo pogosto morali na lica priklicati smeh, saj praznovanje rojstva in poroke zahteva vesele ljudi. Tako smo v Slovenskem Parku plavali po tej neusmiljeni reki življenja. Le bore malo je ostalo tistih, ki so v močvirnata tla zatikali prve lopate in si dejali: "tu bomo živeli veselo in obujali spomine na naše mlade dni in na našo lepo domovino". Tem našim prednikom se danes zahvaljujemo, saj brez njih bi naše društvo ne bi bilo v ponos širom Kanade, kot tudi širom Slovenije.

Kdorkoli je obiskal to našo malo "slovensko vasico", si jo je za vedno zapomnil, saj je v njej vedno našel prijazne in vesele ljudi in ponosne Slovence v tujini. Tako smo izpolnili želje naših

prednikov. Njihovo seme je bogato obrodilo in upamo, da bodo naši potomci znali očitati ta dragoceni zaklad in da ga bodo tudi oni lahko s ponosom predajali svojim potomcem.

Društvo "Slovenski Park" ima zelo bogato zgodovino. Ob 40. letnici obstoja se ponosno oziramo po uspešni, lepo urejeni okolici, z lepo dvorano. Že samo poslopje z balkonom in bogato okrašeno s cvetjem obiskovalcem

pove, da tu živijo in delujejo pridni slovenski člani. Za dvorano je prijazno zgrajen oder. Pri plesišču je lična uta. Pogled se vam odpre takoj na naravni bazen, čez katerega vodi most. Na desno je miniaturni grad in otroško igrišče; na levo pa so igrišča za tenis in odbojke. Seveda pred dvorano so tudi balinarske steze. Že pri vhodu vas vabi lično zgrajena utica, ki stoji pred nogometnim igriščem. Vse naokoli pa so počitniške hišice, katerih okolja so zelo lepo urejena. Čim prečkaš most, pa te slovenska cesta vodi do kapelice Svete Družine, v kateri je tudi kip našega blaženega škofa Antona Martina Slomška.

Da se vrnemo nazaj v dvorano, ki je okrašena s kmečkimi motivi – delo našega umetnika Martina Polaniča – ki je tudi okrasil stene okoli točilnice in klubske sobe z risbami grozdja, brentarja in vinorodnih slovenskih gričev. Vse to jasno dokazuje, da smo vredni imena "Slovenski Park".

Vendar pa ni bilo vedno tako. Naj se vrnemo na začetek ustanovitve tega našega društva.

Želja Slovencev iz okolice Kitchenerja, Hamiltona, Guelpha in Toronta je bila, da bi imeli slovensko letovišče za skupna srečanja. Tako se

je porodila misel gradbenemu podjetniku g. Čestniku, ko so mu ponudili 22 akrov zemljišča ob križišču avtocest 401 in 6. Sredi zemljišča je tekel potok, ob njem pa so rastle ciprese. Ob cesti proti štirisobni koči pa je bilo zasajenih približno 2000 borovcev. Večino zemljišča je pokrivala bivša kmetija poraščena s travo. Parcelo so si ogledali gospodje Palčič, Erzetič, Tanko, Grebenc in Džuban. Po ogledu je John Cestnik zemljišče kupil. Lastništvo so nato prenesli na tri osebe, ki so najprej vprašale tedanjega hamiltonskega duhovnika g. Tomca, če je zainteresiran za zemljišče. Vendar je on ponudbo odklonil, ker so nameravali zbirati za novo cerkev in bodo še naprej imeli v najem hrvaško pristavo. Zato so se odločili, da pridobijo več Slovencev in ustanovijo novo društvo. 16. julija 1964 je bil sklican prvi občni zbor, kjer so izvolili gradbeni odbor in imenovali društvo "Slovenski Park". Določili so tudi vsoti pristopnine (\$30.00) in letne članarine (\$10.00) ter se takoj z vnemo lotili dela. Za prvi piknik so imeli kočo in dve balinarske steze.

Skozi desetletja so člani izboljševali ozemlje, kar je zahtevalo ogromno peska, da so izsušili močvirje in uredili naravni bazen. Da so krili stroške, so člani prirejali bankete. Do večjih investicij je prišlo pri gradnji bazena, in kasneje, leta 1974, ko so zgradili kapelico Svete Družine in tako omogočili nedeljske maše in letne procesije. Zgradili so tudi prvo dvorano, ki pa je 5. septembra 1977 zgorela do tal. Člani so se takoj odločili za gradnjo novega doma s prostornino za 350 ljudi. Sprejeli so tudi predlog, da se dvigne posojilo za gradnjo nove društvene dvorane. Izvoljen je bil gradbeni odbor, ki je poskrbel za načrt in gradnjo. Člani gradbenega odbora so bili John Cestnik, Ivan Zupančič, Tone Lesar, Jaka Muhič, Janez Saje, Tone Šemljak, Vinko Jereb in Alojz Hohujec. Za gradnjo so najeli gradbeno podjetje, manjša dela pa so opravili člani sami. Zaradi velikih stroškov je odbor povečal članske delnice na \$300.00. 8. julija je bila slovesna otvoritev nove dvorane. Med častnimi gosti je na proslavni otvoritvi nastopila tudi plesna skupina Soča iz Hamiltona, zabaval pa je prisotne ansambel Henček.

Tako se je začelo v "Slovenskem Parku" novo obdobje. Športne organizacije so zaživele ter poleg balinarskih stez so začeli graditi nogometno, rokometno in kasneje še teniško in otroško igrišče. V naslednjih letih so dodali v dvorani kamin in sanitetni prostor s tuši. Zabavne prireditve in organizirana športna srečanja so se množila. Ansambli iz Slovenije (kot Slak, Štajerskih 7), pevske, akrobatske, taborniške in športne skupine so doprinesle poleg zabav veliko prijateljskih vezi, ne samo po Kanadi in ZDA, ampak tudi po Sloveniji.

Kot vedno, je tudi danes potrebno veliko prostovoljnega dela vseh članov, kar veliko pripomore k našemu dobremu finančnemu stanju. Ob svoji 40. obletnici se lahko pohvalimo, da "Slovenski Park" sestavlja okoli 110 članov, ki aktivno sodelujejo pri vseh prireditvah in velikodušno s prostovoljnim delom pripomorejo k našemu uspehu. Zadovoljivo je tudi dejstvo, da imamo reden pritok mladih članov, ki vsako leto obogatijo in pomladijo naše društvo z novimi idejami in energijo. Naj končam z besedami našega zavetnika škofa Antona Martina Slomška:

"Slovenski starši, ki slovenski znajo, da svojih otrok ne naučijo, so nehvaležni hišniki, ki svojim otrokom drago domačo reč slovenski jezik zapravijo, ki so jim ga njihovi dedje izročili. Podobni so taki očetje in matere slabim gospodarjem, ki svoje očetovo gospodarstvo prodajo, drugo pohištvo kupijo, poslednjič pa beraško palico najdejo in vse zlato v prah poteptajo.

Pokažimo tudi mi, da smo poštenih očetov dobri sinovi, ljubite svoj rod, spoštujte svoj jezik in obdržite zlato, ki vam je dano.

To naj bi bil moto "Slovenskega Parka": ***Saj v Ontariju ni lepš'ga kraja, kot je Slovenskega Parka okolš'na – podoba raja.***

Opomba uredništva: Za podrobnejše podatke o društvu "Slovenski Park" obiščite njihovo spletno stran <http://www.slovenskipark.com>, ki je bila pred kratkim obnovljena.

Poročilo iz Vancouvra

Silva Plut

Po razburljivem mesecu juliju, ko sta pri nas gostovali dve skupini iz Slovenije, si je odbor društva vzel malo počitka. Mnogi člani so šli na dopuste, precej tudi v domovino.

Vsi načrtovani poletni izleti v naravo so bili še kar uspešni, posebno piknik na Buntzen Lakeu. Trenutno naši planinci čakajo na toplejše pomladansko vreme. Naši starejši člani se še vedno mesečno zbirajo v društvenem domu in slovenska šola je s septembrom ponovno v teku. V šoli je letos prijavljenih kar 25 učenk in učencev.

V čast društvene 46. obletnice nas je 16. oktobra obiskal Rudarski oktet iz Velenja. Ta nadvse kvalitetna skupina se nam je predstavila z izčrpnim programom slovenskih in pesmi drugih narodov in je s svojim dovršenim petjem navdušila vse navzoče. Tudi za plesno glasbo so poskrbeli in tako se je natrpna dvorana občinstva zabavala pozno v noč. Poseben vtis je na prisotne naredil 13 letni harmonikaš Aleš Stropnik, ki je s svojo glasbeno nadarjenostjo osvajal srca in žel navdušen aplavz.

Kot navadno je bil mesec november priča priljubljeni Vinski trgatvi, ki se je tudi letos dobro obnesla. Ocenjevanje vin, tradicionalna ječa ter glasba ansambla Oberlander so pripomogli k splošnemu dobremu počutju.

Božični čas nam je prinesel več priložnosti za druženje. Najprej je 12. decembra naš pevski zbor pod vodstvom Silve Plut priredil samostojen nastop narodnih in božičnih pesmi. Obisk je bil soliden in počutje praznično, ko je dvorano prežela slovenska pesem. Ljudje so zbrano sledili programu, po njem pa smo si delili jedi, ki smo jih prinesli od doma.

19. december je bil poseben dan za otroke. Prišli so v pričakovanju 'Sante', a so najprej uprizorili božično zgodbo s pomočjo kulturnega odbora pod vodstvom Vere Uršnik in Milene Fantinič. Dvorana je bila dobro napolnjena, 'Santa' pa je obdaril kar 72 otrok.

Na sam Božični dan smo bili deležni obiska g. Gerjolja, misijonarja lazarista iz Slovenije, ki nam je približal božične skrivnosti s sv. mašo. Pevski zbor je kot navadno bogatil bogoslužje z lepimi božičnimi pesmimi.

Leto pa nebi bilo popolno brez Silvestrovanja, ki se je letos praznovalo ob zvokih ansambla Prijatelji. Pričakali smo Novo leto z željami za zdravje in srečo, obenem pa smo se, ob še svežih novicah o veliki naravni katastrofi v Indoneziji, zavedali svoje krhkosti in minljivosti.

Januar je odločilni čas za prihodnost našega društva. Občni zbor se je vršil 16. januarja in z veseljem lahko poročam, da bo društvo še vsaj naslednje leto nadaljevalo s svojim pomembnim poslanstvom. Predsedništvo je spet prevzel Ivan Rozanc, ki ima zdaj že veliko izkušenj, saj bo to delo opravljal že četrtrič. Kljub temu, da so glavne izpopolnitve in prenovitve pri društvenem posloplju končane, ima odbor za letos nekaj novih načrtov. A o tem naslednjič.

**KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION LTD.**

**KREKOVA SLOVENSKA HRANILNICA IN
POSOJILNICA**

**VAS VABI NA
52. REDNI OBČNI ZBOR**

v nedeljo 6. marca 2005 ob 2:30 popoldne
739 Browns Line, Toronto

Vsakoletni občni zbor je zelo pomemben, ne samo zaradi pregleda dosežkov preteklega leta, marveč tudi zaradi načrtovanja poslovanja v prihodnosti.

Vaša navzočnost je več kot zaželjena.
Dobrodošli!

Slovenci v Okanagan Valley – B.C.

Lojze Želko - Toronto

Slovenci, ki živijo na tem prelepem jezerskem območju, obraščenem z vsemi vrstami sadja in tudi vinogradi, je ta kraj za mnoge raj.

Dolina se razlega od ZDA meje proti severu, od mesteca Osoyoos, preko Penticton-a, Kelowne do Vernon severno. Ta ves del je za mnoge Slovence mala Slovenija. A Toronto, center Slovencev, pa ne bi smel pozabiti na njih. Vsaj v Glasilu bi se morali spomniti na njih, mogoče so preveč na severnem zahodu?

Oktober so se Slovenci zbrali v Osoyoos in počastili 80 letnega rojaka Tony Želkoto, ki je poznan gradbeni mojster hiš, je tudi muzikant in humorist, zabavljač na prireditvah te okolice.

Za njegovo 80 letnico so ga prišli počastiti prijatelji in sorodniki iz Vancouvra. Tudi jaz Lojze

Želko – srednji brat - iz Toronta z ženo sva bila tam na svečanosti, kjer smo se po nekoliko letih srečali z bratom dvojčkom Stanetom, ki je prišel iz Bele Krajine, Slovenije.

Bila so zelo zanimiva srečanja. Ko sem presedal avion v Calgary na 18 sedežni za Penticton (eno uro vožnje), sem se na avijončku srečal z nečaki, ki so me prepoznali po bratu Tony-ju.

Ta obletnica je bila nepozabna, saj je bila dvorana prepolna.

Slovensko pevsko društvo iz Kelowne je zapelo nekaj slovenskih pesmi pod vodstvom gospe Herman Rudi-ja. Za presenečanje so tudi nastopili “kanadski country tamburaši”. Govorniki, ki so nas zabavali so bili odlični. Vse se je lepo končalo.

V imenu Slovencev iz Toronta, sem čestital pevskemu društvu za lep program.

Vsi trije bratje pa smo po dolgih letih zopet skupaj zaigrali – bilo je nepozabno. Lepe slike nam obujajo spomine.

KSK VABILO IN OBVESTILO

Dr. France Habjan

Kanadski slovenski kongres z veseljem sporoča, da bo letni občni zbor Kanadskega slovenskega kongresa v nedeljo 13. marca ob 4h P.M. v dvoranah Župnije Brezmadežne na 739 Browns Line, Toronto združen z veliko kulturno prireditvijo. Občni zbor KSK bo v mali dvorani ob 4h P.M. Na sporedu bodo tokrat poleg društvenih poročil tudi pomembna poročila o delu KSK v zvezi s Svetovnim slovenskim kongresom, ki je danes dejansko vpet v vsaslovenska dogajanja. Člani se bodo mogli seznaniti z vzpodbuno dejavnostjo KSK v preteklem letu in se seznanili s programom za tekoče leto.

Po občnem zboru bo v veliki dvorani ob 6h, velika kulturna prireditev z izredno bogatim sporedom, kateri je redko kdaj na voljo slovenskemu občinstvu v Torontu. Na programu bo predstavitev dr. Janeza Vintarja knjižnje delo z naslovom... "OD LIPE DO JAVORJA - FROM LINDEN TO MAPLE". Knjiga bo dvojezična in bo vsebovala pričevanja resničnih oseb, ki so se podajale iz "starega kraja" v novi svet s trebuhom za kruhom, po prvi svetovni vojni v različne kraje Kanade in se končno naselili v rudarskih območjih severnega Ontaria. O knjigi bo spregovoril avtor sam, kako so zapisi nastajali. Dr. Vintarjeva knjiga bo pomemben dokument pri raziskovanju slovenskega izseljeništv.

Uradno bo knjigo predstavil predsednik najvišje slovenske kulturno izobraževalne ustanove "SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI" akademik profesor dr. Boštjan ŽEKS in bo obenem imel tudi slavnostni govor na temo: "ODNOSI SLOVENIJE S SLOVENCMI V ZAMEJSTVU IN PO SVETU". Vsebina govora bo vzbudila med nami precejšno pozornost. Kanadski slovenski kongres je ponosen na dejstvo, da bomo imeli med nami to izredno slovensko osebnost.

Na kulturnem programu bo tudi umetniška lutkovna premiera "TINČEK PETELINČEK", ki jo bosta izvajala gledališka igralca iz Ljubljane Jernej Kuntner in Romana Šalehar. Ta svojevrstna predstava bo gotovo posebnost za slovensko občinstvo v Torontu.

Program bo glasbeno povezoval nekdanji ženski šolski zbor pri Mariji Pomagaj, katerega je vodil g. Tone Zrnec, še danes povsod zaželen. Zbor bo spremljal ansambel Kolarič. Na sporedu bodo slovenske narodne pesmi in pesmi iz slovenske lahke glasbene zakladnice.

Ta kulturna prireditev bo izjemno kvalitetna, zato vabimo vse slovenske sorojake.

Po kulturni prireditvi boste vsi povabljeni na dobro pripravljeno zakusko ob kapljici...

VABI ODBOR KSK

OBVESTILO

Svetovni slovenski kongres vabi slovenske zdravnike, zobozdravnike in zdravstvene delavce iz SLOVENIJE IN SVETA na tridnevno študijsko konferenco, od 19. do 21. maja 2005. Srečanje bo v hotelu ŠPORT na Otočcu, Novo Mesto.

To bo že četrta uspešna konferenca slovenskih zdravnikov.

Za nadaljne informacije kličite
416-485-4023.

IZJAVA ZA JAVNOST OB 80-LETNICI G. DUŠANA LAJOVICA, PRVEGA PODPREDSEDNIKA SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA

Ljubljana, 25. januar 2005

Dušan Lajovic se je rodil 26. januarja 1925 v Ljubljani, kjer je dokončal osnovno šolo. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani in na otoku Bracu, nato pa se je posvetil študiju mehanskega inženiringa na univerzi v Padovi. Leta 1950 je skupaj z ženo Sašo odpotoval v Avstralijo, v Sydney, kjer je kmalu po prihodu začel delovati v korist slovenske skupnosti. V letu 1952 je tako organiziral prvo srečanje slovenske skupnosti v Sydneyu. Leta 1954 je v Avstraliji patentiral svoj prvi izum – šivalni stroj na hidravlični pogon. To mu je prineslo dovolj kapitala, da je lahko odprl svojo tovarno za izdelavo tub. Leta 1964 je odprl tovarno na Filipinih, leta 1967 v Venezueli, leta 1970 v Indoneziji, leta 1972 pa v Melbournu in dve tovarni v Novi Zelandiji. V letu 1968 mu je bil podeljena ugledna nagrada - Izvozni certifikat, ki ga podeljuje avstralski "Export Institute of Sales and Marketing Executives" za izjemne dosežke na področju izvoza. Leta 1995 je proizvodnjo razširil tudi na Evropo.

Vse od prihoda v Avstralijo, in kasneje v Novo Zelandijo, je gospod Lajovic deloval v dobro tamkajšnje slovenske skupnosti. V obdobju osamosvajanja Slovenije je vplival na različne gospodarstvenike in politične predstavnike v Avstraliji in Novi Zelandiji, da so se zavzeli za priznanje Slovenije. V začetkih njene demokratizacije je s finančnimi sredstvi in moralno podporo izjemno veliko prispeval k mednarodni uveljavitvi in priznanju slovenske države. Leta 1992 je bil

imenovan za častnega konzula, šest let kasneje pa za častnega generalnega konzula Republike Slovenije v Novi Zelandiji. Kot častni konzul se je zavzemal za navezavo tesnejših gospodarskih in političnih stikov med temi državami in Slovenijo.

Dušan Lajovic je član "American National Club" v Sydneyu, član "Businessmen Club" v Novi Zelandiji in soustanovitelj Australian Institute of Directors. V Sloveniji je leta 1991 postal predsednik Mednarodne zveze slovenskih razvojnih partnerjev "International Association of Slovenian Development Partners". Od same ustanovitve dalje je bil predsednik "Slovene National Association" v Avstraliji, poleg tega pa je bil leta 2003 izvoljen za prvega podpredsednika Svetovnega slovenskega kongresa, ki povezuje Slovence po vsem svetu.

Svetovni slovenski kongres in Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa sta 22. decembra 2004 predsedniku države, dr. Janezu Drnovšku, poslala vlogo, da se z zlatim častnim znakom svobode RS odlikuje gospoda Dušana Lajovica prvega podpredsednika Svetovnega slovenskega kongresa zaradi njegovega izjemnega prispevka pri povezovanju in ohranjanju slovenske skupnosti v Avstraliji in Novi Zelandiji, pri osamosvojitvi Slovenije, mednarodnem priznanju ter gospodarskih navezavah Slovenije s svetom, ter za 12-letno neplačano opravljanje funkcije častnega konzula RS.

dr. Boris Pleskovič, predsednik
Svetovni slovenski kongres

IZJAVA ZA JAVNOST OB PREDVAJANJU FILMA »SRCE V BREZNU«

Ljubljana, 4. februar 2005

Vznemirja nas početje nekaterih italijanskih krogov, ki želijo s pretvezo dneva spomina na exodus Italijanov iz Istre ponovno zanetiti nasprotovanje med tu živečima narodoma in s fantazijskim prikazom tragedije istrskih brezen

zavajajo vso italijansko javnost. Višek tega zavajanja je doseglo predvajanje filma »Srce v breznu« na državni italijanski televiziji, katere plačniki smo tudi Slovenci v Italiji. S tem filmom skušajo obuditi spomin na tragične dogodke v Jugoslaviji. Pri tem

je popolnoma nesprijemljivo, da se tragične dogodke, ki imajo neko zgodovinsko podlago, pomeša s sentimentalno fantazijsko zgodbo. Ker gre za očitno izkrivljeno prikazovanje in potvarjanje tragičnih zgodovinskih dejstev pozivamo slovensko oblast naj pri merodajnih italijanskih krogih protestira, ker film, predvajan na italijanski vsedržavni televiziji z netenjem narodne mržnje škoduje sožitju med narodoma ob meji in dobrososedskim odnosom med državama.

Ni čudno, da se je te epizode polastila italijanska desnica; levica pa ne prispeva dovolj k temu, kot se je že izkazalo v italijanskem parlamentu, da bi vsedržavni dan spomina na exodus Italijanov iz Istre ne povezali s tragedijo istrskih brezen, in še manj, da bi te dogodke povezali s tridesetletnim fašističnim nasiljem nad

slovenskim in hrvaškim življem v Slovenskem Primorju in Istri.

Svetovni slovenski kongres, Konferenca za Italijo, apelira tako na italijanske kot slovenske oblasti, da se takim nekulturnim početjem zoperstavijo. Ne gre namreč za to, da bi prikrivali ali opravičevali tragična dejstva, temveč zato, da bi jih ne smeli trgati iz celotnega zgodovinskega konteksta.

Marjan Terpin,
predsednik,
Konferenca za Italijo

dr. Boris Pleskovič,
predsednik,
Svetovni slovenski kongres.

Major Paul Herbert Barre – 1906-2005

Štefka Pavlin

V sredo 2. februarja 2005 je v Montrealu, Quebec umrl major Paul Herbert Barre, tri tedne pred svojim 99. rojstnim dnevom.

Major Barre je bil izredna osebnost v zgodovini Slovencev, v kritični dobi leta 1945, ko so Angleži vrnilo slovenske domobranci iz Vetrinja v Slovenijo pod pretvezo, da gredo v Italijo. Bila je nevarnost, da bi prav tako vrnilo 6.000 civilistov iz tega taborišča. Major Barre je imel odredbo vrniti civiliste, vendar je bil pripravljen poslušati dr. Valentina Meršola, vodjo civilnega taborišča v Vetrinju, o položaju teh beguncev, ki so zapustili svoje domove in imetje, da si rešijo življenje. Skupno sta šla k komandantu vojaškega taborišča, ki je izdal povelje za repatriacijo civilistov, do majorja Johnston-a za zvezo vojaške komande, s prošnjo, da prepreči vrnitev civilistov. Saj repatriacija bi pomenila zanje isto usodo, kot je zadela njihove sinove, može in očete, ki so bili vrnjeni, tam mučeni in pobiti. Med temi posredovanji je bila vojaška kariera majorja Barre-ja v nevarnosti, ker ni izvršil danega povelja. Eden njegovih izgovorov je bil, da je povelje bilo ustno in ne pisno. Štiri

dni pozneje je poveljnik zavezniških sil za sredozemlje, maršal Aleksander, izdal pisno zapoved, "da nobeden Jugoslovan ne bo vrnjen v Jugoslavijo proti svoji volji". Ta pisna zapoved je rešila življenje 6.000 slovenskih civilistov in to po zaslugi majorja Paula Barre-ja.

To pisno izjavo je major Barre omenil med enim izmed mnogih razgovorov z nami v Torontu. Na povabilo članov Tabora je rad prišel k nam na njemu prirejene slavnostne večere. 21. marca 1999 je bil na ta večer povabljen tudi grof Nikolaj Tolstoj in njegova žena Georgina. Ob mojem zadnjem obisku pri Barre-ju v Montrealu, dan pred novim letom 2005, me je spomnil na ta večer.

Počivaj v miru dragi major Barre!

Prijatelju in kolegu dr. Tonetu Kačniku izrekamo sožalje ob smrti njegove matere ge. Ane Kačičnik, rojena Teran, ki je umrla v sredo 2. februarja v 88. letu starosti.

Njegovi Prijatelji

**CANADIAN SLOVENIAN
CHAMBER OF COMMERCE**

Serving Canadian and Slovenian business interests and that of our communities

Come Grow With Us

Benefits of CSCC Membership Include:

- Advocacy for Your Business
- Access to Information and a Canada-wide Community Network
- Entry to the Web-based Business Directory
- Links to Financing and Regional Partnerships
- Discounts to Dinners and Special Events
- Marketing and Advertising Opportunities

CSCC

747 Browns Line
Toronto Ontario M8W 3V7
Phone: 416-251-8456
Fax: 416-252-2092
Website: www.cdnslocc.ca

Kanadsko Slovenska Gospodarska Zbornica bo v kratkem izdala novi Gospodarski Imenik:

“Canadian Slovenian Business Directory 2005”

Ta bo že četrti Gospodarski Imenik. Prvi je bil natisnjen leta 1993 in zadnji pa v letu 2000. Po vseh poročilih je ta publikacija zelo koristna Slovincem po Kanadi in v Sloveniji. Ne samo zaradi oglasov številnih Slovenskih podjetnikov, obrtnikov in profesionalcev, temveč tudi zaradi osebnega telefonskega imenika. Tu najdete čez 3,000 telefonskih števil Slovencev živečih po Kanadi.

Veliko dela je bilo vloženo, da so vsi podatki overjeni. Vemo, da so še Slovenci, ki niso v tem osebnem imeniku. Opozarjamo, da kdor želi svojo osebno telefonsko številko in mesto bivanja, objavljeno, naj nas obvesti. Ta usluga je seveda brezplačna.

Kdor želi reklamirati svoje podjetje, delo in usluge, se naj obrne na Kanadsko-Slovensko Gospodarsko Zbornico. Lahko pa tudi kličete urednika Frank Brence po telefonu 416-281-6794, ali po e-mailu na naslov: fbrence@aol.com.

To je edina publikacija, ki je posvečena enemu cilju, da zbira podatke Slovenskih podjetnikov, obrtnikov in profesionalcev in jih objavi v korist Slovencev po Kanadi, v Sloveniji in po svetu in tudi drugih, ki tam živijo

Gospodarski imenik je tudi zgodovinskega pomena. Tu se vidi podjetnost Slovencev z njihovimi uspehi.

A Story for Winter

Dr. Anne Urbančič

Winter in Canada in the early 1960's. Outside the cold bites, the wind whips cruelly around trees, and the frost outlines everyone's breath. But inside Mama has cooked a warm dinner and the dishes have been washed. The knocking on the door announces guests; on a Saturday night it means the "tarokisti" have arrived, ready to play, and to tell stories about their lives back in Slovenija, memories funny and sad. Marija listens to them eagerly as she prepares her homework assignments for Slovenian school. What a difficult language! How many more red marks and X's could the teacher possibly fit onto one single sheet of paper? Riba, ribi, ribo, The stories she hears are far more interesting and wonderful than declining nouns. Anything is more interesting than declining nouns, except perhaps conjugating endless verbs. She remembers again her life in Sherkston, the little town near Welland, Ontario, where she and her family had lived before moving to Toronto. Her parents had worked so hard in a restaurant there. No Slovenian declensions or conjugations made her life difficult in Sherkston. She looks over at the players hunched over at the kitchen table, intent on their cards. They laugh, they talk. She sighs. Slowly, she picks up her pencil and begins to rewrite the grammar exercise. Then she looks up at her father and mother; they are laughing with the other guests around the table. Among their friends here in Toronto they are at home and they feel a part of the ever growing Slovenian community of the city. She remembers the first time she attended Mass at the new Slovenian parish, Marija Pomagaj, with her parents and her sister. She recalls the glistening tears, so full of unspoken emotion, in both her parents' eyes; they had cried from the joy of being able to pray freely and to celebrate Mass in Slovenian once again. She remembers

how moved she was and she thinks, as she watches them now, that their warm open laughter is worth every X, every red circle on her Slovenian homework. She begins again: riba, ribi, ribo....

Years pass; the men continue to play tarok, their wives taking turns in hosting the group. Marija grows; soon six years of Slovenian School are over; so are the Slovenian children's plays in which she participated, the Glasbeni festivali, the rehearsals with the otroški and deklški zbor. Finally, high school! In her Latin class she realizes to her delight that the madness that is Slovenian grammar is actually an organized and logical linguistic system. She begins to appreciate the language of her Mama and Ate, and she speaks it more and more with them.

One evening, in the mid 1970's, Marija is once again listening to the men talk at their tarok game. They are older and becoming aware of those who are grayer even than themselves. The conversation turns to the realization that the years are flying by. One of the men's wives asks what the community might do for the more elderly among them. What will it do? Did everyone know that the Marijine sestre had come from Slovenija to Toronto to minister also to the growing population of elderly Slovenians? Then the inevitable question from one of the group: Who will take care of them? Who will take care of us as we grow old? How? Marija recounts today that she was aware even then that this was a pivotal moment in the life of the Slovenian community in Canada. It was, in fact, the breath that gave life to Dom Lipa. The men around the table and the women in their kitchens did not just continue to play tarok and wonder about the future. Instead, they took the lessons of the tarok game to heart: be mindful of the hand you are playing now, and envisage how subsequent hands will be played

out later on. This became, for Marija, the metaphor for the birth of Dom Lipa. Know what you have now, and prepare for later. The men and their families saw a need, responded to the need and began to plan for the future, one step at a time. By the late 1970's into the early 1980's they had taken a census of Canadian Slovenians in Ontario and the Toronto area, and had begun to hold fundraising events. Ate was especially committed and excited about this venture, to him a true community endeavour, a legacy to past and future generations from all those Slovenians who had struggled so hard in this new land. It was also, he often said, his university, the place of a "higher education" for him, from which he learned and to which he contributed some of the best of himself. He was convinced of the importance of community, the value of taking care of each other, and the virtues of patience and perseverance. Dom Lipa was to be for those who needed it, a final "dom počitka z domačimi".

On a bitter, grey, winter afternoon, just recently, Marija Babič and I met over tea. Outside, in the biting cold, the wind whipped cruelly around trees, and the frost outlined everyone's breath. But inside, Marija's memories were warm and vivid, full of respect and love for her parents. We spoke of her Ate, Lojze Babič, who died in 1999. Marija's family has donated his papers dealing with the first tentative months and years of Dom Lipa's beginnings to the Archive of the Canadian Slovenian Historical Society. I asked her why they had done so, and why, subsequently, she herself had decided to join the CSHS and work as a volunteer with the Archive. "I work with young people", she said; "these are youth who have no home, no Dom of their own, either because they have separated themselves from their families or because their families have rejected them. They have no community to protect them or guide them." She added that we all need a place to call home, even as a community. Dom Lipa is such a place. She spoke of the Slovenians, who had come to Canada, and who, when they came, also had no home, no family, no community and no

language. "What a tremendous amount of faith in God and life, and what courage they had to start completely from nothing, and build and build." Marija belongs to the Community of the Sisters of Sion, which asks the Catholic Church to remember its Judaic roots. Her religious community holds that we need to know our roots in order to know ourselves, and we need to know Christ's roots in order to know Him and the Church. Her membership and participation in the CSHS is her acceptance of her roots, and her commitment to make these extend far into the Slovenian Canadian community. It is her acknowledgement of all that she learned from stories that were told around the kitchen table many years ago when the men came to play tarok and the women of each home welcomed them. Some of those men and women, like many of her parents' generation, have passed on, or are now in Dom Lipa.

However, their stories must continue to be told and retold; we must value them, we must make them our stories and stories for our children and grandchildren. Christ loved stories, she reminds me, and used them to teach his followers.

The CSHS gives Canadian Slovenians an opportunity to cherish their stories forever. We invite you to take this opportunity by sending us your family documents, or pictures or artifacts or your stories.

You can help carry on the important work of the CSHS by becoming a member or by donating documents and artifacts of your own or your family's immigration history to the Archive. You do not have to be famous to be important to us and to Slovenian-Canadian history.

You may contact the CSHS at:

Canadian Slovenian Historical Society c/o Dom Lipa
52 Neilson Dr. Etobicoke ONT M9C 1V7 or by email: cshs@look.ca or through our website: www.slovenianhistorical.com Watch the community press for more information about the CSHS and about our activities.

ANOTHER STRONG YEAR REPORTED BY KREK SLOVENIAN CREDIT UNION

It gives us great pleasure to report that 2004 was another successful year for our Credit Union.

We achieved 5.9% growth in assets, increased our loan portfolio by 13.4%, paid an average rate of 1.5% on our savings account and added 100 new members. At the end of the year, the Credit Union had more than \$64.6 million in assets, including \$4.2 million in reserve.

These numbers illustrate the success of our strategic initiatives – to expand our loan portfolio, to increase our focus on service quality, to improve the

delivery of wealth management products and services, to enhance and strengthen our relationship with our members and to achieve deposit growth that will generate superior returns on members' savings accounts.

“Our overall success is a tribute to our members, our employees and a corporate culture based on flexibility, our responsiveness to our members' needs and community involvement,” commented Joseph Cestnik, General Manager.

Events Calendar For 2005

Januar 15	Društvo Večerni Zvon – Koline – Browns Line, Toronto
Januar 22	Mladi Glas – banket – Browns Line, Toronto
Januar 29	Skavtski banket – Browns Line, Toronto
Februar 5	Slovensko Letovišče – Pustni banket – Browns Line
Februar 15	VSKO sestanek za predsednike vseh društev – 747 Browns Line 2 nd floor
Februar 19	Osamoosvojitve Slovenije – Vojaška Razstava in film – v Angleščini
Februar 20	Nadaljevanje z istim program v Slovenščini – Oboje - Browns Line, Toronto
Februar 24	Koncert – Marjan Zgonc iz Slovenije – Browns Line, Toronto
Februar 25	Kulturni večer – Browns Line Toronto
Februar 26	Osamoosvojitve Slovenije – Vojaška Razstava in film – ob 4h popoldne Društvo Sava - Breslau Koncert – Marjan Zgonc iz Slovenije – ob 6h zvečer
Februar 27	Koncert – Marjan Zgonc iz Slovenije – Lipa Park ob 12h Župnija Brezmadežna - Tombula – Misijonski Krožek – Browns Line
Marec 6	Krek Slovenian Credit Union – Občni zbor – Browns Line
Marec 13	Kanadski Slovenski Kongres – Občni zbor in kulturni program – Browns Line
April 2	Slovensko Lovsko in Ribiško Društvo – lovski banket – Browns Line
April 10	Holiday Gardens – Občni zbor
April 16	VSKO Radijo banket – Browns Line
April 24	Slovenski Dom - Občni zbor - V Slovenskem Domu na Pape Ave., Toronto
April 23	Belokranjski klub – Jurjevanje – Browns Line
April 23 ali 30	Holiday Gardens – Pomladanski banket
April 30	Slovenski Dom - Environmental Day
Maj 1	Prvo sveto obhajilo – Browns Line
Maj 8	Slovensko Letovišče – Materinski Dan
Maj 29	Slovensko Letovišče – Procesija Korpus Kristi
Junij 5	Dom Lipa – Walk-a-thon Pohod Ljubezni – Slovensko Letovišče
Junij 11-12	Slovensko Letovišče - Orientacijski program za vse
Junij 19 ali 26	Holiday Gardens – Prvi piknik

Podatkov prireditev društev iz Niagarskega področja, še nismo prejeli!

Slovenka Melanija Knavs in Donald Trump dahnila usodni 'DA'

Pravljica "poroka stoletja" manekenke in bogataša je zgodovinski dogodek za Slovenijo

STA/Ljubljanske novice, 23. januar 2005

Ameriški gradbeni mogotec in televizijski zvezdnik Donald Trump je v soboto dokončno podlegel čarom supermanekenke po rodu iz Slovenije Melanije Knavs in je v 100-let stari episkopalni cerkvi Bethesda by the Sea v floridskem mondenem letovišču Palm Beach že tretjič v svojem življenju dahnil usodni "da", ki ga je sicer dvakrat doslej že stal zajeten kupček dolarjev. Sanjska poroka, katere podrobnosti je Trump prepustil nevesti, bi bila po normalnih cenah vredna več milijonov dolarjev, vendar je bil Trump zaradi slave kar zasut s ponudbami za zastoj sodelovanje in bo morda z zadevo celo zaslužil. Ob njem bo nekaj zaslužila tudi Slovenija, katere ime se v ameriških medijih pojavlja tako pogosto kot še nikoli doslej.

Ameriški mediji poroko med 58-letnim Donaldom in 34-letno Melanijo zaradi odmevnosti, seznama gostov in razkošja opisujejo v superlativih, kot je "poroka stoletja" ali "super-bowl poroka", simpatična Sevničanka pa je s tem enkratnim dejanjem nehote naredila več za promocijo Slovenije

v ZDA kot ves doslej porabljen proračunski denar. Dejstvo je namreč, da Američani politike ne spremljajo tako zavzeto kot družabno kroniko, kjer se ime Slovenije sedaj pojavlja skoraj tako pogosto kot ime Melanija.

Donald Trump in Melanija Knavs sta bila skupaj več kot pet let, preden se je dvakrat "opečeni" milijarder odločil, da poskusi srečo še v tretje. "Želim si, da bi bil to čudovit dan, ker je ona čudovita punca. Če povem po pravici, nisem mislil, da se bom še kdaj poročil, vendar je ona izjemna in če ne bi bila, poroke ne bi bilo," je za enega od newyorških medijev pred časom dejal Trump, ki je bil zaradi dveh odmevnih ločitev slaven že prej, v zadnjih dveh letih, ko nastopa v glavni vlogi televizijske oddaje NBC z naslovom Vajenec (Apprentice), pa je njegova slava dosegla vrhunec.

Dokaz, da se Trump poroča iz ljubezni, je morda tudi dejstvo, da je vse predporočne priprave prepustil nevesti, uslišal pa je tudi njeno željo, da bo poročna slovesnost vsaj malce bolj zasebna, ko ga je zaprosila, naj se odpove zamisli, da bi jo prenašale kamere televizije NBC. Kljub veselemu dogodku je Trump v teh dneh malce v škripcih in, kot je sam povedal, si je verjetno ustvaril precej sovražnikov, ker ni mogel uslišati želja številnih, ki so se želeli udeležiti poročne slovesnosti. Poroke z njegovo drugo ženo Marlo Maples se je udeležilo okrog 2000 gostov, tokrat pa je seznam zajemal le 350 oseb in veliko znancev in drugih je moralo odpasti.

Palm Beach je od četrтка v skoraj izrednem stanju, saj toliko slavnih osebnosti tam hkrati še ni bilo. Ugledni gostje so dobili povabilo za tri dni uživanja v golfu, tenisu in topliški ponudbi, ki jo premore Trumpovo sedem hektarjev veliko posestvo Mar a Largo. Seznama se ne bi sramovali niti v Beli hiši, saj so po poročanju newyorškega časopisja na listi povabljenih celo britanska kraljeva družina ter monaški princ Albert. Sledijo znani

politiki, kot so nekdanji newyorški senator Al D'Amato, guverner New Yorka George Pataki, uverner Kalifornije Arnold Schwarzenegger in njegova soproga Maria Shriver.

Povabljeni so bili tudi pevci Elton John, Luciano Pavarotti, Liza Minnelli, Lionel Ritchie, Sean Combs, Russell Simmons, Billy Joel, filmski igralci Catherine Zeta-Jones in Michael Douglas, Bruce Willis, Clint Eastwood, medijske in televizijske osebnosti Oprah Winfrey, Larry King, Katie Couric, David Letterman, Howard Stern, športne osebnosti Mohamed Ali, zvezda basebala Derek Jeter, Shaquille O'Neal. V Palm Beachu se je trlo toliko zvezd, da je bila noč osvetljena kot dan, kljub temu pa povabljeni seboj niso smeli prinesiti snemalnih naprav, vključno z mobilnimi telefoni, saj je Trump podpisal eskluzivno pogodbo s podjetjem Getty Images, ki bo tržilo fotografije po svetu in delež plačalo novepečenemu zakonskemu paru.

Slovenska lepotica je na poroki nosila 23 kilogramov težko in izjemno dragoceno obleko znamke Christian Dior, ki si jo je lani izbrala v Parizu s pomočjo urednikov revije Vogue Sally Singer in Andre Leon Talleyja. Obleka je nekaj izjemnega, saj jo je izdelalo 28 Diorjevih šivilj, za kar so porabile skupaj 1000 ur dela. Je tako težka in velika, da so jo morali v cerkev, kjer se je Melanie preoblekla tik pred poroko, pripeljati z manjšim tovornjakom, nevesta pa je kasneje med sprejemom morala sedeti na klopi namesto na stolu. Ženin je nosil obleko priljubljene znamke Brioni.

V ZDA imajo malce drugačne poroke kot v Sloveniji in drugje v Evropi. Priča, čemur se v ZDA reče "best man", je tokrat zajemala dve osebi, to sta bila Trumpova sinova iz prvega zakona z nekdanjo češko smučarko in manekenko Ivano Zelniček Trump, Donald mlajši in Eric. Ker v Evropi ne poznajo ameriške tradicije družic (bridesmaid), je Melanijo spremljala le sestra Ines, ki je bila priča oziroma "maid of honor". Donald Trump se je odpovedal tradicionalni fantovščini, v glavnem zaradi spoštovanja do žene, čeprav se je v enem od intervjujev za ameriški časopis pošalil,

da bi bila standardna fantovščina s slačipuncami zanj kot ponujanje steklenice whiskeyja alkoholiku.

Trump je Diorjevo obleko dobil s popustom, saj bo kreator požel veliko reklamo že s tem, da Melanija v obleki nastopa na naslovnici revije Vogue, ki še nikoli doslej ni imela na prvi strani poročne obleke. Revija Vogue je namenila 14 strani prostora samo temu, kako je Melanija lani jeseni v Parizu kupovala obleko. Nevesta je obleko nosila od poročne slovesnosti v cerkvi do sprejema na Trumpovem posestvu, ko je počakala na tradicionalni prvi ples ženina in neveste v plesni dvorani v slogu Ludvika XIV. z zlatimi, belimi in diamantnimi barvami, nakar se je preoblekla v kreacijo Vere Wang, ki je prav tako ljubka, vendar precej lažja in udobnejša.

Ženin je nevesti privoščil tudi 1,5 milijona dolarjev vreden diamantni prstan proizvajalca Graff, ki ga je prav tako dobil za pol cene, vendar ne zato, ker bi to zahteval, ampak ker mu je zlatar to ponudil sam in, kot je povedal za New York Post, bi bil neumen, če bi to zavrnil. Ne samo prstan, ampak vse - od cvetja, hrane in vsega drugega za poroko - je Trump dobil skoraj zastonj na račun svoje slave, ker so se želeli vsi vsaj malo posončiti v njej in iz tega narediti dober posel.

Ugledni gostje na poročnem sprejemu so uživali v kulinarčnih dobrotah znanega kuharja Jeana Georgesa Vongerichtena, ki ima istoimensko restavracijo na Manhattanu, v Trumpovi stolpnici Trump International Circle. Kuhar za takšne zabave ponavadi računa več deset tisoč dolarjev, tokrat pa je delal zastonj. Gostje so se okrepčali z govejimi zrezki filet mignon v poprovi omaki, rakci, gosjo pašteto, jastogom, kaviarjem in na koncu s 100-kilogramsko poročno torto grand marnier, ki je bila visoka sedem nadstropij oz. meter in pol ter okrašena s 3000 belimi vrtnicami.

V ZDA je navada, da povabljeni na poroko za poročno darilo kupijo nekaj z vnaprej pripravljenega seznama, ki ga poročni par oblikuje v določenih trgovinah. Melanija je po mnenju kritičnih komentatorjev ameriških časopisov opravila odlično delo s seznama v trgovinah Tiffany & Co. ter

Bergdorf Goodman v New Yorku, saj seznam daril menda sploh ne deluje po "trumpovsko kičasto".

Povabljeni so se morali po poročanju New York Timesa in Palm Beach Posta izkazati z nakupom jedilnega servisa Tiffany za 12 oseb, vrednega 18.000 dolarjev, pri čemer srebrnina stane 5800 dolarjev, ena sama vilica pa 150 dolarjev. Obročki za prtičke so po 200 dolarjev, kavni vrček za 4000 dolarjev, prav tako čajni. Voda bo tekla iz srebrnega vrčka, vrednega 2250 dolarjev. Rjuhe in posteljnina pri Bergdorf Goodman stanejo po 1200 dolarjev za eno posteljo, pregrinjalo iz kašmirja pa po 950 dolarjev za posteljo.

Poročno slovesnost naj bi po prvotnih načrtnih sklenil veličasten ognjemet s Trumpovega posestva, vendar je petčlanski mestni svet Palm Beacha v četrtek zavrnil dovoljenje z utemeljitvijo, da so doslej vsi ognjemeti, ki so bili dovoljeni, potekali z ladij ob obali Palm Beacha, nikoli s kopnega. Mestni svetnik Norman Goldblum je za tiskovno agencijo AP dejal, da je še to, da so se tako na hitro sestali in odločali, znak, da je šlo za pomembno zadevo, saj za kogarkoli tega ne bi storili. Nobena skrivnost sicer ni, da ima Trump rahlo napete odnose z mestom Palm Beach.

V luči Trumpove slave so se oglasili tudi pobiralci stav. Znana družba "BetWWTS.com", ki zbira stave za vse mogoče v ZDA, od športa do družabnih prireditvev, in ima zaradi stroge ameriške zakonodaje sedež na karibski Antigui, je za navdušence hazardiranja sprejela stave o tem, ali bo poroka vzdržala več kot leto dni. Razmerje je dokaj ugodno za to, da se bo poroka ohranila več kot leto dni. Tisti, ki je stavil, da bo poroka razpadla v manj kot letu dni, bo dobil za vsak vloženi dolar nazaj štiri dolarje. Tisti, ki pa je stavil, da bo poroka trajala dlje kot leto dni, pa bo za vsakih šest vloženih dolarjev dobil nazaj dolar. Stavničarji tako verjamejo, da se bo poroka ohranila dlje kot leto dni.

Trump, ki je bogastvo podedoval od svojega očeta gradbenika v New Yorku in ga nato z lastnimi sposobnostmi razširil, se je prvič poročil aprila 1977 z Ivano Zelniček, s katero sta imela tri otroke - Donalda mlajšega, Erica in Ivanka.

Ločila sta se decembra 1990, ker je Donald varal ženo z ljubico, lepotico iz Georgie Marlo Maples. Trump je imel z Ivano podpisano predporočno pogodbo, ki ji je zagotovila 14 milijonov dolarjev odpravnine v gotovini, 350.000 dolarjev dosmrtnne rente na leto in 300.000 dolarjev preživnine za otroke na leto, dobila pa je tudi graščino v Connecticutu s 45 sobami ter stanovanje v Trumpovi stolpnici na Manhattanu.

Decembra leta 1993 se je Trump poročil z Maplesovo, vendar je hitro doživel to, kar je sam storil Ivani. Marla Maples ga je namreč varala in leta 1999 jo je policija ujela na plaži s telesnim stražarjem Michaelom Mailerjem, s katerim sta se kasneje poročila. Predporočna pogodba Trumpa in Maplesove je predvidevala, da bo soproga ob ločitvi dobila precej denarja, vendar ne, če poroka ne bo trajala vsaj štiri leta. Skok čez plot se je zgodil pred tem in Trump je zahtevo za ločitev vložil dovolj zgodaj, da je na koncu po podatkih agencije AP plačal "le" do dva milijona dolarjev. Z Marlo Maples imata hčer Tiffany.

Ivana Zelniček in Marla Maples nista bili povabljeni na sobotno poroko, povabljeni pa so bili vsi Trumpovi otroci. Medtem ko je zgodovina ženina Donalda Trumpa kot odprta knjiga, pa je glede neveste Melanije Knavs znanega veliko manj. Ameriški novinarji so slovenski konzulat v New Yorku zasuli z vprašanji o slavni nevesti, vendar niso mogli izvedeti nič uporabnega, niti tega, če je slovenska državljanka ali morda že ameriška. Znano je, da se je Knavsova v preteklosti predstavljala kot Avstrijka, zadnja leta pa ni nobenega dvoma več o izvoru izbranke ameriškega milijarderja, s katerim sta pred leti skupaj obiskala celo sprejem ob slovenskem državnem prazniku v New Yorku.

Op. ur. Donald Trump je lani novembra dobil dovoljenje za gradnjo 70-nadstropne stolpnice "Trump International Hotel & Tower" v centru Toronta. Ta zgradba naj bi bila najvišje rezidenčno poslopje v Kanadi (324 m), vendar nižje od "CN Tower" komunikacijskega stolpa. Cena trinadstropne "penthouse" na vrhu bo 11 milijonov dolarjev, hotelske sobe pa bodo od \$500 do \$600 dnevno.